№ 14

ტარტაროზი

კვირა, 31 მარტი, 1929 წელი
1929 წ.
წელიწადი მეექვსე.

ამხ. ნაზარეტიანის ლილინი:

აპარატის სიჯანსაღეს
ჟანგს გავაცლი, მჭვარტლს და მძალეს!

ფარსადანი ფარს საიდან არ იმარჯვებს

ეროვნული ბიბლიოთეკა

— მობრძანდით, დაბრძანდით, ფარსადან! მართალია, მოკეთე და ნათესავი ერთმანეთისა არაფერი ვართ, მაგრამ, სამაგიეროთ, ერთი მიწაწყლის შვილები ხომ მაინც ვართ და ამასთანავე აქაც, ქალაქშიაც, როგორც ხედავთ, ახლო მეზობლები მოვხვდით ერთმანეთს.

— მოკეთეები რატომაც არ უნდა ვიყვეთ ვითომ? მამა შენის მამა, ცხონებული ედემიკა, მამაჩემის მამის, ნეტარ ხსენებული ფარნაოზის ყმა იყო, მაგრამ იმისთანა ყმა, რომელიც საკუთარ შვილშიც კი არ გამოერჩეოდა თურმე ცხონებულს. ღვინოს მხოლოთ მისი ხელით დასხმულს მიირთმევდაო,—გამიგონია.

მე მომაგონდა მამაჩემის ნაამბობიც: ბატონ-ყმობის გადავარდნის შემდეგ, როცა გლეხობის უმეტესი ნაწილი ეგრედ წოდებულ „დროებით ვალდებულებათ“ იქცენ, მამა ჩემიც სწორედ ასეთ დროებით ვალდებულ გლეხს წარმოადგენდა ფარსადანის მამისა. ეს უკანასკნელი უდიერი ბატონი, ანუ უკეთ—აუტანელი „ნაბატონარი“ გამოდგა და წლიური ბეგარისათვის სულ ღდინს აცლიდა თურმე თავიანთ ნაყმევთ.

ერთხელ მამაჩემისათვისაც ეცადნა თურმე ისევე მოპყრობოდა, როგორც დანარჩენ გლეხებს ეპყრობოდა, მაგრამ, „მოვიდა სეტყვა, დახვდა ქვა“-ო, რომ იტყვიან, სწორედ ის დამართა მამაჩემმა. პირველსავე ხმაღალ შემოძახებაზე ეზოდან სახრით დაეფრინა და მეზობლებს ძლივს გამოეგლიჯათ უდიერი „ნაბატონარი“ გაცეცხლებული მამაჩემის ხელიდან“.

„ნაბატონარს“ „უჩასტკის ნაჩალნიკისათვის“ მიემართნა, მაგრამ მამაჩემს ისე დაერიგებინა გლეხები, რომ მათი ჩვენებისაგან „ნაბატონარს“, პირიქით, გლეხის ოჯახში მივარდნა და ძალმომრეობის მიღების ცდა უმტკიცდებოდა.

შეშინებული „ნაბატონარი“ უკან დახევის გზას დასდგომოდა. ამით წათამამებული მამაჩემი „ნაბატონარს“ უკვე იქით წასდევნებოდა და ჩვენი სოფლის ბოლოზე მოდებული ვეებერთელა ტყე და საჩეხი, რომელსაც გლეხებისთვის „სულზე მისწრება“ იყო, დარიგებაში აელოპნა მისთვის.

ამ ტყით და საჩეხით შემდეგ ჩვენი სოფლის გლეხობა ძმურად ტკბილად დიდხან სარგებლობდა და თუმცა მამაჩემის საკუთრების სახელი ედო მას, მაგრამ გაყოფით კი ისევ ძმურათ გაიყვეს შემდეგ. გამართეს ყველაზე უფრო მეტად გაჩეხილი და სასარგებლო კუთხეც კი არგუნეს, თუმცა ნასარგებლი ყველაზე ნაკლები სწორედ მისი იყო, ეს ტყე და საჩეხი.

ამის შემდეგ ფარსადანმა ერთხელ კიდევ სცადა ამ თავისი მამის ნაქონი მაწყლის უკან დაბრუნება ეგრედწოდებულ „მამულების გადამიჯვნის“ დროს და, სიამაყის მთელი სიგრძე-სიგანის ჩენით, „დაედავა“ გლეხობას.

მაგრამ ამ „დაავადებას“ შედეგათ მხოლოთ გლეხობის სასამართლოში უმიზნოთ და უშედეგოთ „მითრევ-მოთრევა“ მოჰყვა და დასრულდა ფარსადანისთვის ცივი უარის ტკიცებით. თუმცა უტიფარი ფარსადანი მაინც არა სცხრებოდა და კიდევ დიდ ხანს, დიდხანს „ათრევდა“ გლეხებს ინსტანციიდან ინსტანციებში.

მე ახლაც თვალწინ მიდგას გაფათრული ფარსადანი, მდევივით ვაუკაცი, ჩასუქებული და ნაპატიები, როცა ის ჩამხდარ-ჩაყვითლებულ გლეხებს მიწებზე ედავებოდა,

ადრინდელის ჩრდილსაც კი არ წარმოადგენს ამჟამად გაფერთხილ-გაქლესილი და სიბერისაგან ქედ-მოხრილი ფარსადანი. მაგრამ სიჯიუტე, სიხეპრე და, თუ გნებავთ, სიამაყეც ფარსადანს ისევ ძველი შერჩენია.

სულ სხვაა, თუ რა და რა ფორმებში ხვევს ფარსადანი ახლა ამთავიანთ სულიერ თვისებებს, რა ნაირი შემპარავი მოქნილობით გაპარებს მათ მოსაუბრეს.

სოფლიდან გამოქცეული ფარსადანი ქალაქს შემოეკედლა. ერთხანს სხვადასხვა „ტირებსა“ და „პტი-შვოლიდებსაც კი შეეკედლა. და ასე გასიმცირე ხნით სანამ არ გაუგეს, ინვალიდებსაც კი შეკედლა. და ასე გასინჯეთ სადღაც „ფიზკულტურის“ დაწესებულებაშიც კი შეძვრა, ეს ყოველმხრივად დრომოჭმული კაცი. ამჟამად, არ ვიცი, სად მოღვაწეობს, თუმცა ყოველი დილით სამსახურში მიმავალს, ფარსადანი ან წინ კი გადა მეღობება, ან უკანიდან კი „დამმუხლავს“, ან განიდან კი მაინც ჩამომიქროლებს ხოლმე შეშინებული ალალივით.

ერთი სიტყვით, ცდილობს კაცი, ედება ღობესა და ყორეს: იცავს თავის უკანასკნელ დღეებს!

საღამო ხანია. ფარსადანს ჩემი ცოლიც გამოეგება მეორე ოთახიდან და თავისი ჩვეულებრივი, დიასახლისური მოთხოვნილების დასაკმაყოფილებლად მაშინვე ჩაის გამზადებას შეუდგა.

— ჩაი და შაქარი დღეს ისევ თქვენ თუ „მოგეფინჩხებათ“, თორემ სხვაგან ამას ახლა სად ეშოვნი?

ისეთი „პანიკიორული“ სულისკვეთებით დააბოლავა ეს თავისი განცხადება ფარსადანმა, რომ კაცს ეგონებოდა, თითქოს რამოდენიმე წელიწადია ფარსადანს არც ჩაი ულნახავს და არც შაქარი.

— რატომ, ფარსადან? კოოპერატივის მიერ დადგენილი ულუფა ჩვენ თუ კი გვყოფნის, თქვენც უნდა გეყოთ. მიმართა ცოლმა, ოჯახურ „შემოსავალ - გასავლის“ საქმეში ჩემზე გაცილებით უფრო გამოცდილმა და სარისტიანმა.

— არ შეგეჯამოს ჭირმა! თუთხმეტი დღის ულუფა ჩვენ ხუთ დღესაც არ გვყოფნის!

კატეგორიულის დამაჯერებლობით მოუჭრა ფარსადანმა.

— რა ვიცი...

სიტყვა აღარ გაუგრძელა ჩემმა ცოლმა, რადგან სტუდენტიანის არასასურველი ატმოსფერა არ დატრიალებულიყო ქალურის ატუბერთმოყვარეობის გრძნობით სულიერთა და გულით გაჭართული სუფრის ფარ ზემო...

— სულ წაწყვეტილი წყრომით ჩაილაპარაკა ჩემმა დიასახლისმა, როცა ჩაით დანაყრებული ფარსადანმა წვერები გაიფიცხა ულვაშები გადაისწორა, ტუჩები მიილოკ - მოილოკა და ქურდობაში დაჭერილ კატასავით ჩვენი ბინიდან გამოძვრა.

— დღეში თითქმის ათ-თუთხმეტ ვირკანქას კი უყრის ბაბუ და მაინც არ ჰყოფნის. „ჰპეკულიციასაც“ კი ეწევა ამ მონაზონ ბიჭვრით. ორიოდ კილო შეც კი ვაუ[illegible] ამას წინად მისგან აგერ ჩვენი [illegible] ბლის გოგონ.

ცოლის ამ განცხადებამ დამაინტერესა, ჩავეძიე, დავაკვირდი ფარსადანსაც და აი, რა გამოირკვა: ყოველ დღიურად კოოპერატივის სხვადასხვა სავაჭროდან ფარსადანსა თუ მისი ოჯახის დანარჩენ წევრებს გამოაქვთ ოცი-ოცდა ათი ყოველ ცალკეულ მყიდველისათვის დადგენილი ნახევარ-ნახევარი გირვანქიანი შაქრის ულუფა. ეს „ნაბოქი“ კი შეადგენს რამდენიმე კილოს დღეში.

თავის თავად ცხადია, რომ მეტი ნაწილი ამ შაქრისა ფარსადანის მიერ არხეინად იყიდება კერძო პირებზე.

ვინ არიან ეს „კერძო“ პირები, ვისი „კერძოები“ არიან ისინი: ღვთისა თუ ეშმაკის, ეს კი ჯერჯერობით არავინ იცის.

ასე ოსტატურად სარგებლობს თურმე კოოპერატივის არა წევრი, ფარსადან ,არიგრეხიაშვილი, ამ ჩვენი საიმედო კოოპერატივით, როცა შე, თავის უერთგულეს წევრს, იგი თვეში მხოლოდ ოთხი კილო შაქრით მიმასპინძლდება და იმასაც მამასისხლად მამადლის.

ონისიმე.

წინდახედული

— მინამ თვითონ ისინი გამომაგდებდნენ პარტიიდან, — მე დავასწრებ და განცხადებას შევიტან, რომ პარტიიდან გავდივარ.

როგორ გავხდი შემნახველ სალაროს წევრი

ჯამაგირის მიღების შემდეგ, ჩვეულებისამებრ, ამხანაგ „ტიკჭორასთან“ (ღვინის ტიკჭორა არ გეგონოთ, მეტი სახელია) ერთად ჩაუხვიეთ ღვინის სარდაფში.

არ მახსოვს რა დროს ამოვედით იქიდან. მხოლოდ ეს კი ვიცი, რომ მეორე დღეს, კვირა დილით, რიჟრაჟზე ქუჩის მეეზოვემ ჯოხი წამკრა გვერდში:

— ვინა ხარ, კაცო, მოკვდები, ადე ძადი სახლში; აქ რა ძილის ალაგია?!

თვალები გავახილე, მაგრამ თქვენს მტერს... სიმთვრალისგან სახლის გზა ვერ გამეგნო და რომელიღაც უცხო სახლის შესასვლელში ჩამძინებოდა.

ძლივს წამოვდექი. გვერდები ძალზე დამტვრეული მქონდა.

ძლივს მივბარბაცდი სახლამდის.

ფეხი-კრეფით შევიპარე სახლში ქურდი კატასავით.

— რას გევხარ, შე ჩემი ცოდვით სავსე? სადა ხარ აქამდის? თუ მე არ გაგონდები, ეს ბალღები მაინც არ გებრალება? მთელი ღამეობით მშიერ-ტიტვლები უცეცხლო სახლში ვართ გამომწყვდეული! — და ჩემმა ცოლმა ტირილი მორთო.

— ავათა ვარ, დედაკაცო, ავათ; სახლამდის ძლივს მოვაღწიე! —„ვიმართლე“ თავი დასუსტებულმა, მუხლებში ჩავიკეცე და მომაკვდავივით ტახტზე მივეგდე.

შემრცხვა ჩემი თავისა და დარცხვენით წავილუღლუღე:

— დამნაშავე ვარ, დამნაშავე. მაპატიე. თუ ეხლა გადავრჩი, პირობას გაძლევ, ჩემო თებრო, რომ ლოთობა მოვიშალო.

ამ სიტყვებით გულ-მობრუნებულმა ცოლმა ქვეშაგები გამიშალა, დავწექ და თითქმის თვე-ნახევარი ვლესე ლოგინი. ძლივს გადაურჩი ფილტვების ანთებას. შემდეგ ერთი თვის შვებულებაც ზედ დამიმატა საექიმო - საკონტროლო კომისიამ და როდესაც მოვჯობინდი, დაუბრუნდი სამუშაოს.

ორთვე ნახევრის განმავლობაში არაფერი მოგვკლებია. ჩემ გაკვირ-ვებას საზღვარი არ ჰქონდა, როდესაც ახალ ფეხსაცმელებში და ტანსამოსში გამოწყობილი დავინახე ცოლ-შვილი.

— დედაკაცო, ხომ არაფერი იპოვნე?!— შევეკითხე ცოლს, როდესაც შაბათ დღეს კრებიდან დაგვიანებით დავბრუნდი.

— რაც ვიპოვნე, გიტყვი, — მხოლოდ შენ რათ გადუხვიე ნათქვამს? ეგ იყო შენი მიცემული პირობა? სადა ხარ ამდენხანს? დღე ხომ შაბათია! კიდევ დაიწყე ლოთობა?

— კრებაზე ვიყავ, მომხსენებელმა მოგვიწოდა ყველა მუშებს, რომ ჯამაგირიდან გადარჩენილი ფული ყოველთვიურად შემნახველ შრომის სალაროში შევიტანოთ, რომ გაჭირვების დროს გამოგვადგეს და სახელმწიფოსაც სარგებლობა მოუტანოთ, მაგრამ რა შევიტანოთ, როდესაც ჩვენც არა გვყოფნის ჩვენი ანაღები.

— სტყუი! რასაკვირველია, თუ მუშები ლოთობას არ მოიშლით არაფერი დაგრჩებათ, მაგრამ თუ ანგარიშით ვიცხოვრებთ, უეჭველათ მოვინარჩუნებთ ორიოდე გროშს გაჭირების დღისათვის. აბა დაფიქრდი, ვაჟბატონო, რამდენი გიხარჯნია ლოთობაზე. სულ იმას გაიძახი, რომ არა მყოფნის ჯამაგირი, მაგრამ როდესაც შენი ავადმყოფობის დროს ორთვენახევრის ჯამაგირი მე ავიღე დამზღვევ სალაროდან,— ხომ დაინახე როგორ ვიცხოვრეთ, ტანფეხიც შევიმოსეთ და ეს თხუთმეტი მანეთიც გადავირჩინე... თუ არ გჯერა—აი ეს ანგარიშიც!— და ამოიღო გრძელ ქაღალდზე თავისებურად ჩამოწერილი ანგარიში და გადმომცა. გაუკეთე რევიზია, ყველაფერი წესიერად აღმოჩნდა, არავითარ გაფლანგვას ადგილი არ ჰქონდა.

— ყოჩაღ, ყოჩაღ, ჩემო თებრო! —შევაძახე აღტაცებით: ეს კარგი ბუღალტერია გიწარმოებია, ეხლა კი დავრწმუნდი, რომ ჩემი შეუგნებლობა ყოფილა ჩვენი დამღუპველი და ჩვენი მუშურ-გლეხური სახელმწიფოს ზარალის მიმყენებელი.

დეე, ეს თხუთმეტი მანეთი იყვეს პირველი ჩვენი შეტანილი თანხა შემნახველ სალაროში!..

მართლაც თავმომწონედ წარვადგინე თხუთმეტი მანეთი შრომის შემნახველ სალაროში, ამაყად ჩავიდე წიგნაკი ჯიბეში. აქ უნებურად მომაგონდა ჩვენებური ანდაზა: „ზოგი ჭირი მარგებელიაო“ და ასეთ ჭირით გამიხდა ქუჩაში გდება და თვენახევრის ავადმყოფობა.

კარგს იზამენ ჩემი ამხანაგები, თუ ჩემის გამოცდილებით ისარგებლებენ.

პეტახ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

პირველი აპრილი

ლ. როხროხაძის აზრით. პირველად თვით ღმერთმა იტყუა პირველს, რის დასამტკიცებლად მას მოჰყავს შემდეგი ამბავი:

აბრამი მოხუცებული იყო და შვილი არა ჰყავდა. ღმერთს ევედრებოდა: ოლონდ შვილის ღირსი გამხადე და მერე გინდა მტკვარში გადამაგდეო.

ღმერთმა შეისმინა მისი ვედრება და განუცხადა: რა კი შენ ასე ძალიან გინდა, იყოს ნება შენი. ერთის მაგივრად ორი გეყოლება წლის თავზეო.

გახარებული დაბრუნდა სახლში და ეს ამბავი თავის ცოლს — სარას ახარა.

— მაგრამ ვერ გამიგია, — ეუბნება სარას აბრამი, — ღმერთმა რატომ ისურვა ჩვენთვის ტყუპი შვილის ყოლა, ჩვენ ხომ ერთსა ვსთხოვდით?!

— ღმერთი წინამჭვრეტელია, — უთხრა სარამ, — შეიძლება ერთი შვილი ბოლშევიკი გამოვიდეს და სიბერეში სიცოცხლე გაგვიმწაროს, მეორე შვილი მაინც გამოგვადგება.

ამ იმედით გავიდა თვეები და მეცხრე თვეზე სარამ ვერის სამშობიაროში მოილოგინა, მაგრამ დახეთ მათ გაკვირვებას — ორის მაგივრად ერთი ეყოლათ და ისიც რახიტიკი.

— როცა ვის რა ბედმან მისცეს, დასჯერდეს და მას უბნობდესო...— ჩაილაპარაკა შოთას სიტყვები აბრამმა და შეუდგა შვილის აღზრდას.

როდესაც მისი შვილი უკვე დავაჟკაცდა, აბრამს კვლავ გამოეცხადა ღმერთი და უთხრა: შენი შვილი მსხვერპლად უნდა შემომწირო.

აბრამი, მართალია, სიმწრის ოფლში გაიწურა, მაგრამ მეტი რა გზა ქონდა, განუცხადა თანხმობა, თუმცა გულში კი შეიძლება დედასაც უგინებდა.

— მაშ, რა კი თანახმა ხარ, — უთხრა ღმერთმა,—იყიდე ერთი საყენი შეშა, დაგიჯდება სულ რაღაც 90 მანეთი და ილია წინასწარმეტყველის „გრუზავიკით“ აიტანე მთაზე.

აბრამიც ასე მოიქცა. წაიღო შეშა და თან წაიყვანა თავისი საყვარელი შვილი. ავიდა მთაზე და ღმერთიც იქ დაუხვდა.

— აბა, დააწყე შეშა, — უთხრა ღმერთმა, — დააწვინე შენი შვილი, აიღე დემიან ბედნის სახელობის ფაბრიკის წუმწუმა და მოუკიდე.

აბრამი უსიტყვოდ ასრულებს ღმერთის ბრძანებას: დააწყო შეშა, ზედ თავისი შვილი დააწვინა და გაჰკრა წუმწუმა ასანთებად, მაგრამ არ აინთო. გაჰკრა მეორე, მესამე, მთელი კოლოფი დააცალიერა, მაგრამ, რასაკვირველია, არც ერთი არ აინთო.

ღმერთმა დიდხანს იკარა სიცილი, ბოლოს ველარ მოითმინა და გადაიხარხარა:

— ხა... ხა... ხა... გეხუმრე... აპრილია..: არ იცოდი, რომ ეგ წუმწუმა არ აინთებოდა?!

— კარგი ხუმრობაა, — ფიქრობს თავისთვის აბრამი, — კინაღამ გული საგულედან გადმოვარდა

სამლთო წერილებში ხშირად შეხვდებით ასეთ ხუმრობას.

ᲬᲙᲔᲪᲚᲐ.

„ᲢᲘᲞᲐᲟᲘ“

იქით კვირას ჩვენი ძია დარჩო ღავასაფლავეთ. ჯავახიშვილზე ვლაპარაკობ, რაღა. რასაკვირველია, მთელი იარმუკა, სირაჩხანა, თათრის მოედანი, დაესწრო. სხვანაირათაც არ იქნებოდა. ძველ ბაბამ - ყარაჩოხელებში ეგ ერთიღა გვყვანდა და არც საკვირველია, რომ პატივსაცემათ ამქარი ამქარზე მოსულიყო. დერეკიკები, მეთევზეები, დამკვრელები ყველა ჯურისა, ჭონები, ბაყლები, სირაჯები და რა ვიცი, კიდევ რომლები გოს შენორტყმოდნენ ძია დარჩოს კუბოს და მიაქანებდნენ ხოჯივანქისაკენ.

ამ ხალხს წინ მიუძღოდა ყარაჩოხელების შტაბი: ბეჩარა ვასო, ჩოგურაშვილი არშაკა, სირუნ გიგოა, ეთიმ გურჯი, კიპორჩხელა, დალალ ცაკანა, ცხვირა სტეპკო, ტრინკოზა, ზიპოას დახლიდარი და ცხონებული გიგო.

უცქერ ამ ხალხს და ვიძახი: გოკინპრომის რეჟისორები ათას ვერსზე მიდიან სხვა და სხვა სცენების გადასაღებათ და აქ კი, როცა ძია დარჩოსთან ერთად ვასაფლავებთ ძველ ტფილისს თავის თავისებურ ყოფა-ქცევით, არ გამოჩნდა ისეთი ჭკვიანი კაცი, რომ ეს არაჩვეულებრივი მოვლენა გამოეყენებინა კინოსათვის.

ამ ლაპარაკში გულს ვიქარვებდი, როცა რომ მე თავს დამადგა ერთი „ყორეიკა ბიჭი“ და მთხოვა მას წავყოლოდი. თუმცა მე ცოტაოდენი შემეშინდა, მაგრამ ხათრი არ გავუტეხე და წავყევი.

„თმები ყალყზე“

ზოგიერთ გასტრონომიულ სავაჭროებში ჰყიდიან უსუფთაოდ (გაუპუტავი) შემწვარ გოჭსა და ინდაურებს“.

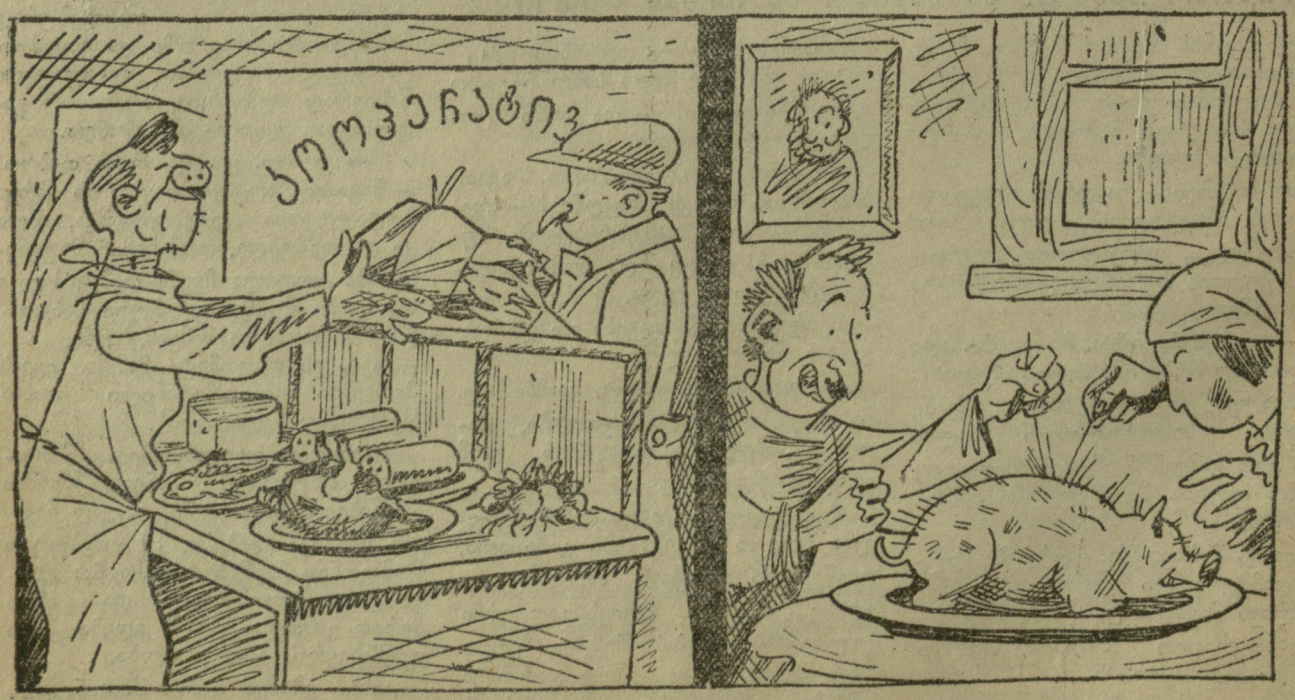

ᲨᲔᲛᲬᲕᲐᲠᲘ ᲒᲝᲭᲘ; სიკვდილიც არ მაკმარეს... ეხლა შეჭმას მიპირებენ... (შიშისაგან **ᲯᲐᲒᲐᲠᲘ** ყალყზე უდგება).

მწყემსი

საზ. „მწყემსში“ მოკალათებული იყო ყოფილი ვაჭრები და სხვა ანტისაბჭოთა ელემენტები, რომლებიც — უკვე დათხოვნილი არიან სამსახურიდან.

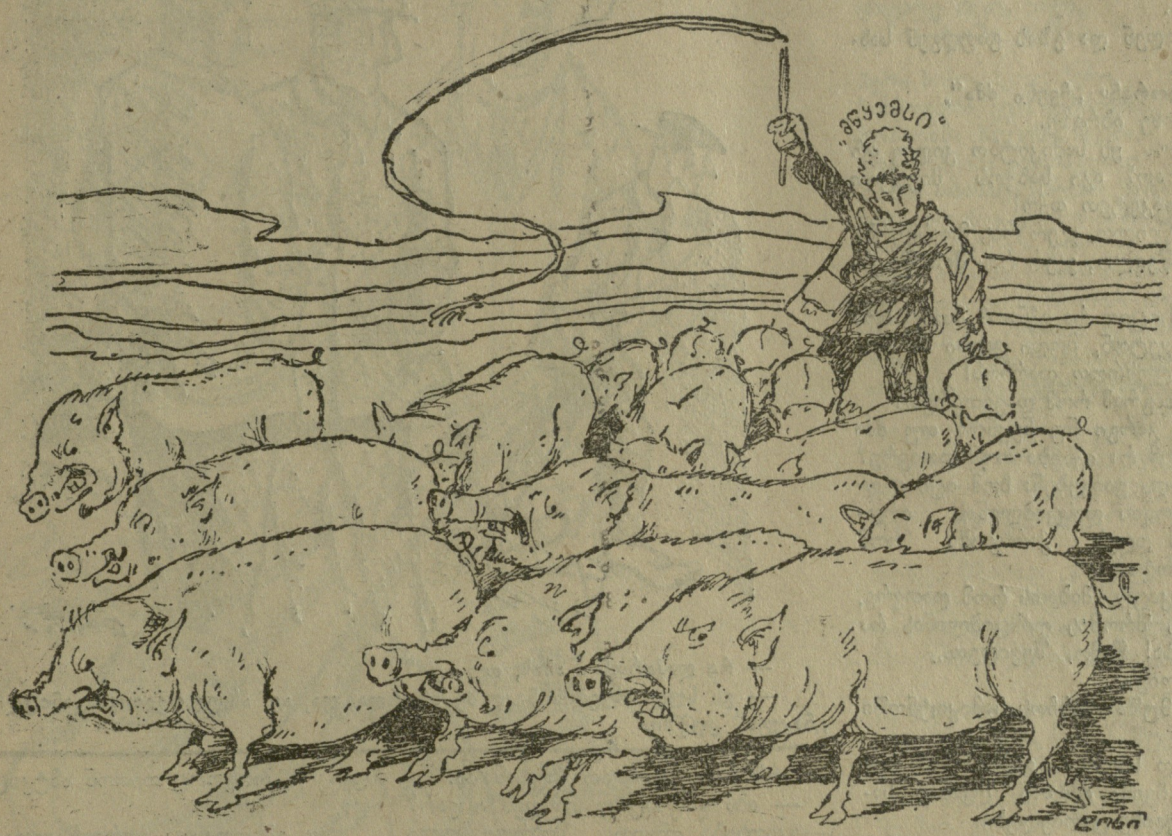

— ესენი თუ აქედან შორს არ გავრეკე, მთლად გა დათხრიან აქაურობას!

— მე გოსკინპრომის რეჟისორი მაკარონოვი ვარო და კინოში სათამაშოდ უნდა წამომყვეო. თვეში ოცდა ხუთი თუმანი ჯამაგირი გექნებაო. მე ეს ჯერ იმკილბაზობა მეგონა. გაეჯავრდი.

— რა ნატა ვაჩნაძეც მე მნახე, რომ კინოში მეპატიჟები; ჩემი რა მეგეწონა, თუ ძმა ხარ მეთქი.

— ძალიან გრძელი ცხვირი გაქვს და სწორეთ შენისთანა ტიპაჟი მინდა ჩემ ახალ სურათისათვისო.

ვაჰ, ეს რომ არ მითხრა, სულ ელენთები ამენთო ჯავრისაგან. მაკარონოვი ჩემ ცხვირზე ლაპარაკობს და თითონ კი თავის ცხვირს ანგარიშ არ უწევს. მემრე რა ცხვირი აქვს და. ჩემი ცხვირი და იმის ცხვირი, როგორც მოფსიკა ძაღლი და სპილო. უბრალო პუსტიაკი ცხვირი არ გეგონოთ, მაკარონოვის ცხვირი — ცხვირების უსტაბაშია. ჩემმა მზემ, ცხვირი კი არა ნამდვილი ფუნიკულიორია.

— ტო, ყურუნსაღ, მთელი დუნია რომ შემოიარო, შენ ცხვირის ბარდებარს ვერ იშოვნი-მეთქი.

მახლას, დამარწმუნა, რომ ჩემმა ცხვირმა მის სურათში გლავნი როლი უნდა ითამაშოს და მეც წავყევი გოსკინპრომში.

ვაჰ, რა ყოფილა ეს ოხერი გოსკინპრომი. მე ვთქვი ეს გოსკინპრომი ერთი მუშტაეთივით რამე იქნება მეთქი — სეირნობა, ლამაზი ქალები, თვალის ჩაკვრა და მემრე კიდევ დანარჩენებიც.

— ბან ჩუნეს. ჩემი ფიქრები საბედო დიდედას ყაჭივით აიწეწა. იშტი მთლიანად გამიფუჭეს.

ჯერ ალაყაფის კარებში ორ-ორი მილიციონერი მომვარდა და პროპუსკი მომთხოვეს. მემრე ერთ კომენდანტთან მიმიყვანეს, მემრე მეორესთან. უკანასკნელი ჩემი ძველი მეგობარი გამოდგა და, როგორც იყო, ველარსე ფაბრიკაში შესვლას.

ამ დროს სურათებს იღებდნენ. ათასი ჯურა ხალხი დატიოდა. მეც ჯერ ქალების რიგებს გადავავლე თვალი. სად არიან გოსკინპრომის ლამაზები? ნუ თუ იმითი სეზონიც გავიდა? გაგონილი მქონდა, რომ ლამაზი გოგოები ძველ დროს კარგ გროშებს აკეთებდნენ ამ კინოში. აი გიდი, ყამანაკ! ალბათ, შავ-გიშერა თვალებს, ლალის ფერ ტუჩებს და ლერწამივით ასულ ტანსაც მაზანდა დაეკარგა. ჩვენი კნიაგინების და კნიაზენების ადგილი დაუჭერიათ კონცომოლისტებს და ეხლა ისინი არიან აქ მოდაში.

ველარც კნიაზობას და ჩინოვნიკობას მოვკარ თვალი, შარშან ორთაჭალაში რომ სურათს იღებდნენ, აუარებელი თავადები, ჩინოვნიკები, ჭკელი აფიცრები ძველებურათ ჩოხა-ქუდაჯვებში და მუნდირებში გამოწყობილნი თამაშობდნენ. ეხლა-კი გამურული მუშები, ტიტველა ძარღვიანი მკლავებით და დიდმელი გლეხები გამხდარან არტისტები.

სწორე გითხრათ, ამ ამბავმა მე გამახარა. დე, პრასტოი ხალხიც ქვეყანაში გაერიოს. ნახოს კარგიც და ავიც. და, ჩემმა მზემ, მეც ამათში უფრო თამამათა ვგრძნობ ჩემ თავს.

— ზოზრიანც სტანავისო.

ჩემი გვარი რომ გავიგე, გულმა ვანქის ზარებივით დაგადუგი დამიწყო. ეს სიტყვა ერთი, ნოვობრანცათ რომ ვიყავი, მაშინ გავიგე და ეხლაც რეჟისორ მაკარონოვის პირიდან.

— ტაბახმელის პატარძალივით მომამზადეს, პირზე რალაცა კრასკები წამისვეს და დამაყენეს რალაცა პულემიოტისავით აპარატის წინ. თვალებში ისეთი ასვეზჩენიე გამიკეთეს, რომ კაკლისტოლა ცრემლები გადმოსდიოდა. სუყველაფერი მოვითმინე და ეგზამენიაც კარგათ გავიჭირე. მაკარონოვმა გამომიცხადა, რომ ეე გოსკინპრომში ჩაწერებული ვარ და პიკიტან საშუალ როლი უნდა ავასრულო. ჯამაგირიც დვესტი ჰიდისიატ რუბლეი მესიაც.

რას მოვესწარი. ორმოცდა ათი წელიწადი მთელი ქვეყანა ჩემ ცხვირს იგდებდა მასხარათ და ეხლა კი გოსკინპრომის რეჟისორმა ამას 250 მანეთი ჯამაგირი დაუნიშნა თვეში.

„კერენცკი“.

„მაღლა ასწით“

ეს იყო შაბათ საღამოს.

ხელფასი ახლად მიღებული ქონდა ყველას. ის იყო ქარხნიდან გამოვიდნენ.

გამოვიდნენ და გზას გაუდგენ სახლისაკენ.

„რესტორანი „ჩვენი ძმა“.

წაიკითხე აბრაზე.

— ბიჭოს, ეს სამიკიტნო კიდევ არ დაუკეტიათ? აკი საბჭოს მივეცით ნაკაზი დაკეტეთ თქო!

— ყმაწვილო, ჯერ რას მოასწრებ-

— ყმაწვილო, ჯერ რას მოასწრებენ.

— მაშ იცით რა ვქნათ? მაინც ხომ უნდა დაკეტონ, მოდი ერთი ამ ბოლოს ვესტუმროთ დარჩოს!

— კი მაგრამ რომ დავითვრეთ?

— ეჰ, კარგი ნუ ნეენობ თუ ძმა ხარ, ვითომ რა იქნება რომ დათვრე?

— რა და გაიგებენ: ხომ იცი ლოთობა შრომის დისციპლინას არღვევსო, იმ დღეს ქარხკომი რომ გვეუბნებოდა.

— შეკაცო, შაბათს რომ დათვრე, ორშაბათს შრომის დისციპლინას რა დააკლდება! წამო, შევიდეთ...

დაიყოლიეს.

სამივე მუშა დარჩოს სამიკიტნოში შევიდა.

მხოლოდ საღამოს გამოვიდნენ რესტორან „ჩვენი ძმიდან“ ღვინით სავსენი და ჯიბე-ცარიელები.

— გაილეშე კიდევ ხომ? გაგიხმეს თავი,—შეუტია ქეიფის მეთაურ ჭიქაძეს ცოლმა სახლში მისვლისას.

— რა გავილეშე ,პადვლის წინ გამოვიარე და ღვინის სუნი წამომყვა...

— ფული რა უყავი?

ფული?.. იქ არის, დარჩოს სამიკიტნოში...

მეორე დღეს, კვირას კლუბის წინ შეიყარენ სამივე მეგობრები.

— რა ვქნათ, ჯერ კლუბში შესვლა ადრეა, რომც შევიდეთ, შიგ საინტერესო არაფერია,—სთქვა ჭიქაძემ.

— წავიდეთ, გავიაროთ!

— არა, მოდი ისევ დარჩოსთან შევიდეთ, ვნახოთ რა ხასიათზეა გუშინდელი ქეიფის შემდეგ,—შეიტანა წინადადება ისევ ჭიქაძემ.

ხანგრძლივი თათბირის შემდეგ მეგობრები გზას გაუდგენ.

დარჩოსთან:

— დისციპლინას მე ყველაფერში ვიცავ,—გაცხარებით ამბობდა ჭიქაძე, შრომაშიც, მეგობრობაშიც და...

— სმაშიც, არა ძმაოჯან?— უკარნახა მიკიტანმა.

— იცოცხლე, სწორედ ეგ მინდოდა მეთქვა. მე დისციპლინა სმაშიაც მიყვარს უსათუოდ. ამიტომ ეს დარჩოს სადღეგრძელო იყოს...

დარჩოდან გადაკრულები გამოვიდენ. შეიარეს კლუბში და მთელი პიესის მსვლელობის განმავლობაში ეძინათ. მხოლოდ ანტრაქტებზე გამოფხიზლდებოდნენ ხოლმე.

— რა დამართნია ამას, თუ იცი?

— ეს სულ სხვების ნაკლზე სწერდა, და, აი, ახლა თვითონ განიცდის „ნაკლს“ კუჭში.

ორშაბათს, დილით ქარხანაში:

— აბა გამოიცან, რამდენში ვარ? —ეკითხება არყით შებრუჟებული ჭიქაძე ამხანაგს.

— რამდენში უნდა იყო? გადაჰკრავდი ალბათ ორიოდე რიუმკას.

— რის ორი, მაღლა ასწი!

— ნუ სამი იყოს.

— კიდევ მაღლა ასწი!

— ვთქვათ ოთხი დაგილევია.

— მაღლა, მაღლა!

— მაშ რამდენი, 10 რიუმკა გადაყლურჯე?

— დაბლა დასწი, კამეჩი ვარ, ათი დავლიო?

— რვა!

— ცოტა კიდევ დაბლა!

— შვიდი!

— სულ ცოტა დაბლა!

— ექვსი გადაგიკრავს?

— სპეც! აი, სიყმე გამიხმეს მაგდენში თუ არ ვიყო!

— რა ამბავია გიო, მე დღეს სამი დავლიე და თავში ავარდა, შენ ექვსი ერთად დაგილევია.

— ასეა ვაჟკაცის საქმე, არ დავლიო არ იქნება...

მეორე დღეს გიო ჭიქაძე სრულებით არ გამოცხადდა ქარხანაში.

მხოლოდ მესამე დღეს, ისიც მოგვიანებით მივიდა იგი სამუშაოზე.

— აბა გამოიცან რამდენში ვარ?

— ექვსში იქნები ალბათ.

— მაღლა ასწი, მაღლა!

— ვთქვათ შვიდი.

— ასწი ნუ გეშინია!

რვამდე აიყვანა გიომ მეგობარი. მართლაც იმ დილით რვა არაყი გადაეკრა, როგორც თითონ ამტკიცებდა.

გიო იმ დღესაც ადრე წავიდა სახლში, თავი სტკიოდა. გიო გააფრთხილეს, რომ თუ ასე განაგრძობს, დაითხოვენ, როგორც შრომის დისციპლინის დამრღვევს.

— ვისა, მე? მე დამითხოვენ? არ მოგიკვდეს გიო! ცხრაას ხუთში მე ძველი რევოლიუციონერი გახლდით, გარადავოის ვცემე სიმთვრალის დროს. ახლა თქვენ დამითხოვთ?..

მეოთხე დღეს, ისევ ქარხანაში:

— აბა გამოიცანით რამდენში ვარ, —ეშმაკურად ამბობს უკვე მთვრალი გიო.

— თავი დამანებე, სირცხვილია გიო!

— სირცხვილი რა არის? ქართველმა კაცმა ღვინო დალიოს სირცხვილია? შენც ერთი, ჭკუა გქონდა მეგონა...

ასე განაგრძობდა გიო. იგი რამოდენიმეჯერ გააფრთხილეს, მაგრამ ამაოდ.

— გამოიცანით, რამდენში ვარ!— გაიძახოდა ჭიქაძე.

არაფერი გამოვიდა. გიო დაითხოვეს, როგორც შრომის დისციპლინის დამრღვევი და სამუშაოს გამცდენი.

— აბა, გამოიცანით რამდენში ვარ! —ძლივ-ძლიობით იკითხა მთვრალმა გიომ, როცა დათხოვნის ამბავი გაიგო.

— მაღლა ასწით... კიდევ, კიდევ..: ე-ე! ცოტა დაბლა, აქლემი ვარ ამდენი დავლიო?..

ტერსიტი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

კერძო ვაჭრები ზოგიერთ კოოპერა-
ტორების მეოხებით იძენენ კოოპერა-
ტივიდან საქონელს.

აიარ-ჩამოიარე
ჩემი გული გაახარე.
საქონელი რომ მიიღო,
ჩემთან „სმიჩკა" დაამყარე.

შეპრეკილაძის ლექსები

—ტაში—ტუში ტუში—ტაში,
მილიტინებს რაღაც თავში,
ასკინკილა დაუაროთ,
ვათამაშოთ ტოლუმბაში.
ტაში—ტუში, ვაქეიფოთ
თინიკო და ანიკოო
იქნებ გულის მწუხარება
გავიქარვო ძამიკოო.
მე მუშკორის წერა გავხდი,
სამარისკენ წამიღოო,
სამსახური დამიკარგა,
ცოცხლად წესი ამიგოო.
ავანსები შემიყვარდა,
გამიდიდდა ვალებიო,
„სუტოჩნები" მოვიშველე
ვაქეიფე ქალებიო.
ტაში, ტუში, ტაში ტუში,
თუ გცალია, დაგპატიჟებ,
წამომყევი ოპერაში.
აქ ეკმევა გუნდრუკი
ყოფილ ხალხის ჩასულ მზესა,
და სცენაზე ბუქნაობენ
თავადები და პრინცესა.
ძველი დრო და მეფეები
ვისაც გიყვართ გულის ძგერით,
ოპერაში ინახულებთ
და დასტკბებით მათი ცქერით.

ტაში—ტუში, დაუარე
თალი კო და ვასო,
უნივერსიტეტთან ქუჩაზე
დიდი ტლაპო დგასო;
ჰიდროპლანს თუ გამოიწერ,
ან იშოვი ნავსო,
თორემ ისე ვერ გაივლი,
ნუ იწუხებ თავსო.

ნანა დილა, ვარდო ნანა,
იავ ნანინაო,
ტროცკისტობა დაიჩემა
ჩემმა სიდედრმაო,
პროკლე ლვდელსაც მოეწონა
ოპოზიციაო.

ფიქრობს: „იქნებ გამოკეთდეს
საქმე, ბიძიაო..."
ზამთრის სუსხი არ გვაშვებს
მილიტინებს თავში
დაუარე მაკო, ნაკო,
ტაში—ტუში, ტაში.

ჰერი ბიჭო, ჰერი, ჰერი,
საბჭოებში ვერ გავძვერი.
დიაკონმა ხუცესს სცემა,
თხამ შეჭამა სეფისკვერი.
მე კი თხასაც კარგათ შევჭამ,
არც თქვენ გაწყენთ მისი მწვადი.
კალოშები ვერ ვიშოვე,
ვეძებ მთელი წელიწადი...
ჰო.. ვიშოვი::: როგორ არა,
დავიგულო ოღონდ გროში:
რიგს გარეშე მომართმევენ
ივლისში ან აგვისტოში.

აბა დელი, დელი დელი,
ანაფორას იძრობს მღვდელი,
გამოტყდა, რომ ტყუილებით
ხალხს სცარცვამდა, როგორც მგე-
ლი.

თუმცა ხშირად ცხოვრებაში
ისევ რჩება მგელად
და ტყავს იცვლის „ცხვრებისათ-
მხოლოდ თვალის ასახვევათ).
ვის"

მე ხუცობას არ ვაპირებ,
არც შევნატრი ხუცის მუცელს,
მაგრამ უნდა შეუკვეთო
ანაფორა მაინც ხუცებს.
მე მათ გახდილ ანაფორას
გადავაცმევ ზოგს ჩვენ მგოსნებს
ხუცებივით რომ გალობენ,
დადაისტებს მისტიკოსებს.

მედუზა.

შორს ნუ ეძებთ

(სურამი)

ერთი ამბავი გავიგე
რაც არის გასაკვირია.
ხალხისგან შეუტყობელი
არსად გატყდება ჩხირია.

—:—

ამბარცუმ ხაჩატუროვმა
გასტეხა კასა-რკინაო,—
და რაც შიგ ნახა ფულები,
სულ მან წაიღო შინაო.
საქმე მიწყნარდა ყოველმხრივ,
დააპატიმრეს სხვებია.
მხოლოდ ამბარცუმს იმ ხანად
ხელიც კი აღარ ხლებია.
თითქოს გაუგეს ამბარცუმს,
თითქოს გაება მახეში;
მაგრამ ის არა გამოტყდა,
თუმცა უცქირეს სახეში.
უყვარდა ფართო ცხოვრება,
ხარჯვა ოცდახუთ თუმნისა
პატივისცემა ძმებისთვის
და მოთლა ცხვრისა დუმისა.
უყვარდა... არც შეიძულებს
სეირნობს „დიდ-კაცსავითა"
ნეტავი გაგვაგებინა—
ფულები საით წავიდა?

ჩახრუხაძე.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

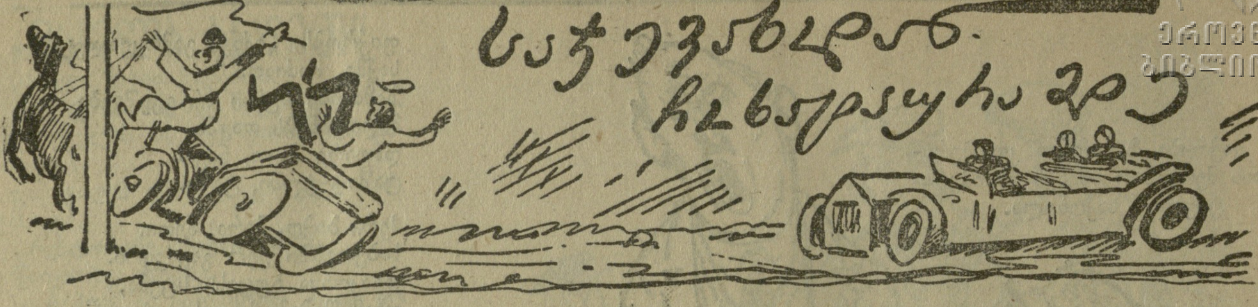

ჩემი სადარდელი მუდამ ის იყო, როცა ქალაქიდან სოფელში მივდიოდი, თუ როგორ მემგზავრა საჯავახოდან ჩოხატაურამდე.

ბაბუაჩემი იტყოდა: „ჩოხატაური იმიტომ დაათქვეს, რომ იქ ვილაცას ჩოხა დაატოვებიესო“.

მე ჩოხა არასოდეს მცმია და ვერც დამატოვებინებდა ვინმე, მაგრამ სიმწრით მოგროვილ ფულს რომ მატოვინებდა მეეტლეები,— ეს კარგად ვიცი და მახსოვს.

საჯავახოდან ჩოხატაურამდე 18 ვერსია, ამაში 7 ვერსი აღმართია, 3 ვერსი წამხდარი გზა, ესე იგი ათი ვერსი ფეხით სავლელი. მაგრამ მეეტლეს მაინც მიჰქონდა 18 ვერსის ფული.

არავითარი ნიხრი, არავითარი კანონი მათთვის არ იყო. არც ხვეწნა, არც მუდარა მათთან არ სჭრიდა

ასე მიდიოდა წლები და საუკუნოები.

ისე შეძულებული მქონდა სოფელში წასვლა, რომ ლოზუნგი: „პირი სოფლისაკენ“-ის გაგონების დროს, გულზე ელდა მეცემოდა. ამით აიხსნება ის, რომ სოფელში ბათომიდან სამ წელიწადში ერთხელ თუ წავიდოდი.

რაღა ბევი გავაგძელო, აუცილებელმა საჭიროებამ მაიძულა ჩოხატაურში წასვლა.

მატარებელმა რომ საჯავახოს სადგურს მიაკითხა, გულმა კანკალი დამიწყო. მთელი ჩემი გონება მეეტლეების სისასტიკეზე გადავიდა:

— როგორ მოურიგდე, რას გადამახდევინებენ, ამყობა თუ არა სოფელში ერთი ფუთი სიმინდის ფასი!— აი, ამაზე ვფიქრობდი, როცა მატარებელი სადგურში გაჩერდა.

— ბატონო, სად მიბრძანდებით? მე წაგიყვანთ, ჩემთან წამოდით! — მომეხვიენ აქეთ-იქედან მეეტლეები.

— ნეტავ სად ვარ!—გამიკვირდა და დავათვალიერე იქაურობა.—სხვა სადგურზე ხომ არ გადმოვსულვარ?

— ბატონო მე უფრო კარგი ეტლი მყავს, ბარგსაც მე მიგიტანთ ეტლამდე!—მეცა ერთი მეეტლე ბარგში.

— მე ისეთი ცხენები მყავს, რომ ავტოსავით გარბიან! — მიიხრა მეორემ.

— არა, სწორედ შემცდა, თორემ როგორ დავიჯერო —საჯავახოს მეეტლეები არიან ესენი?——ვფიქრობ!

— არა, ეხლა, როცა ქვეყანა „ამხანაგოს“ ამბობს; როცა შვილიც კი „ამხანაგოს“ მეძახის,—აი მეეტლეები, რომლებსაც მუდამ მე ვეუბნებოდი „ბატონოს“, რამ გამოცვალათ ასე? უცხოეთიდან მომავალი თუ ვგონივარ, არც ისეთი რამე მაცვია, თორემ რა მოუვიდათ ამათ? —ამ ფიქრებში რომ ვიყავი, ეტლი ჩემს წინ გაჩერდა და ჩემი ბარგიც შიგ ჩააწყო მეეტლემ.

— ამხანაგო, რად მოგყავდა ამ რკინის გზის პირას ეტლი, როცა კარგად შემეძლო ამ აღმართის ავლა ფეხით ჩვეულებისა და თქვენი წესისამებრ!—უთხარი მე.

— ბატონო, არა უშავს, ცხენები კარგი მყავს: აგიყვანთ აღმართშიაც, თქვენს მეტს არვის ჩავაჯენ შიგ!

სხვა მეეტლეებმა შურით დაუწყეს ცქერა:

— არა, სწორედ საოცრებაა! სადგურთან კი არა, ოთხი ვერსის ფეხით სიარულის შემდეგ ძლივს გაღირსებდნენ სადმე ცხენების კუდთან შემოჯდომას და თვითონ მუხლზე დაგაჯდებოდნენ. ეხლა კი ასეთი ცვლილება რას ნიშნავდა, ვერ გამეგო.

— ძალიან კეთილი, მაგრამ რა მოგართვათ ჩოხატაურამდე? — შევეკითხე როცა ეტლში ჩავჯექი.

— ფასზე კი შევეწყვებით, ბატონო!—სთქვა მან და მოახტა „კოზლას“.

— კი, მაგრამ ყოველ შემთხვევაში ვიცოდე მაინც. მე არც ისე მდიდარი ვარ, რომ ანგარიში არ მჭიროდეს!

— გხედავთ, ბატონო, მოსამსახურე ხართ, გეტყობათ, მაგრამ ორ მანეთს კი მომცემთ მგონია.

— ორ მანეთს?—გამიკვირდა ასეთი სიიაფე და ხელმეორედ შევეკითხე: — ორ მანეთს?!

— დიახ.—მიპასუხა მან და ისე გააჭქროლა ცხენები, რომ საჯავახოს დუქნებს ძლივს მოვკარი თვალი.

მარტოდ მივქროლავდი ეტლით ძველ თავადივით.

არ გაგვევლო ორი ვერსი, რომ უკანიდან რაღაცამ მოგვაყვირა და უცებ ჩვენს გვერდით ჩაიქროლა ვეებერთელა ავტობუსმა.

— აი, შენს მომგონს კი მოტყდეს კისერი, რავა შენ ამოწყვიტე საუკეთესო პირები!—სთქვა მეეტლემ გულმოკლულად...

— როგორ, კატასტროფა მოხდა თუ?!—შევეკითხე და თან გამიკვირდა ამ გზაზედ ავტობუსის გავლა.

— რა თქმა უნდა, ბატონო, განა შეიძლება მაგას ენდოს კაცი?

— ვისია ეს ავტო!—ვკითხე კიდევ.

— გლეხკომმა მოიყვანა, ბატონო, ხალხის ამოსაწყვეტად!—მიპასუხა მან ბეჯითად.

— როგორ თუ ამოსაწყვეტად განა ბევრი დაიხოცა მაგის მიზეზით?—ვკითხე მე.

— ბევრი ბატონო, ბევრი, თქვენც გაიგებდით უსათუოდ, ნასწავლი კაცი ბრძანდებით.

— მე არაფერი გამიგია. როდის მოხდა ასეთი უბედურება?—გავიკვირვე და ბედს მადლობა ვუძღვენი, რომ არ ჩავჯექი შიგ.

— როგორ არ გაიგებდით, ბატონო, ამ ერთი თვის წინად, ერთი თვეც რად გინდათ, როცა თითქმის ყოველ დღე მარცხდება ხალხი მაგით.

— მერმე და რატომ არ ღებულობენ ზომებს?

— რა ზომები უნდა მიიღონ, ბატონო, მარტო შოფერებს აძლევენ პასუხისგებაში.

— მაინც რამდენი ასეთი შემთხვევა მოხდა აქ?

— აქ, ბატონო, ჯერ არ მომხდარა, მაგრამ რავა არ წაიკითხავდით გაზეთში ტფილისში რომ იმდენი დიდი ხალხი იმსხვერპლა, გუშლამ კიდევ გაზეთში ეწერა— ამერიკაში რამდენი მარცხი ხდება მაგით.

მაშ ამ გზაზედ არაფერი მომხდარა?

— აქ ჯერ არა, მაგრამ ხომ შესაძლებელია ამ კლდეზე გადაიჩეხოს, ან ბოგა ჩასკდეს და ჩავარდეს, ან გადაბრუნდეს? — მიპასუხა და კიდევ უნდოდა, რაღაც ეთქვა, რომ ეტლის თვალი ბოძს მოხვდა და ყირაზე გადაბრუნდა:

— ვაიმე, მიშველეთ!— ვიყვირე და გვერდზე გადავხტი.

ავტოს მგზავრები ჩოხატაურში ჩაეყვანა და უკან მოჰქროდა.

— დამიცადე, ამხანაგო აქ, ათ წუთში გამოვივლი და წაგიყვან!— გადმომძახა შოფერმა, როცა ჩემს უბედურებას შეხედა.

ათი წუთის შემდეგ ავტობუსში ვიჯექი და ჩოხატაურისაკენ მივქროდი.

პ. ობოლი.

ზორიდან მტერს მოჰკლავს, ახლოდან კი მოყვარეს

შეჩმნეულია, რომ შენობებს შეკეთებას უშვრებიან მხოლოდ პროსპექტისა და მთავარი ქუჩის მხრიდან. შიგნით კი არავითარ ყურადღებას არ აქცევენ.

მთავარ ქუჩიდან

ეზოდან

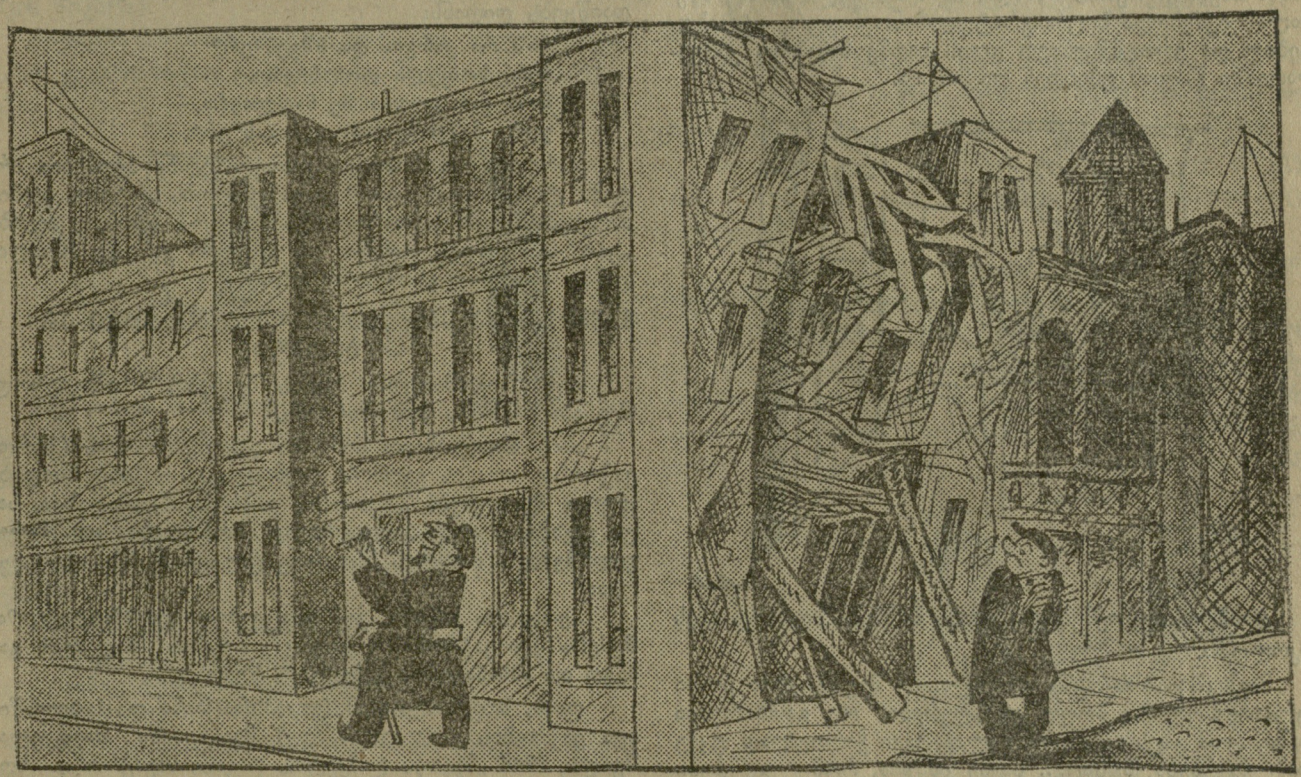

— რა დიდებული შენობაა! ნეტავი ამ სახლში ვცხოვრობდე!

— თუ აქედან დღესვე არ გადავედი, ხვალ აუცილებლად ჩამოინგრევა ეს სახლი.

მისტერ ტროცკი

მისტერ ტროცკი
ხან იქით
და ხან აქეთა,
ჩემზე მეტი
ვინ აკეთა.
დღეს ასე ვარ,
ხვალ კი ისე,
დოლარები
ჯიბეს მივსებს.
ჩემთან სტყუის
სივრცე, დროც კი
მე გახლავართ
„მისტერ ტროცკი"!
რას დავეძებ
ქვეყნის ამბებს,
უმღერ ყველას
დიფირამბებს,
ყველა ლმერთებს
დავიფიცავ,
ფეშხუმ - ფარას
მომცემს ვინცა.
ჯერ სტამბოლი,
შემდეგ ბერლინ,
დამაკავოს
ქვეყნად ვერვინ!
ვესტუმრები
შემდეგ პარიზს,
აქ სათლელი
ბლომად არის!
თუ საბჭოთა
მხარეს მოვწყდი,
აქ შევიქენ
„მისტერ ტროცკი"
ევროპაა
ჩემთვის ახლა,
(თუ კალამი
ხელში მახლავს!)
საჯირითო
მოედანი
მე კი კოჭლი
ფალავანი
მუსოლინო!
მომეც ბან
დავკრათ ერთხმა
ბარაბანი,
ჩვენთან სტყუის
სივრცე... დროც
მე გახლავართ
„მისტერ ტროცკი"!..

ზორბა.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ჯოჯოხეთის კუთხე

ნიკოლოზ კიტოვანია—ბატონი თუ მდივანია?

„კურთხეული ძველი დრო“ რომ იყოს, **ცხუნკურის** (ქუთაისის მაზრა) თემკომის მდივანი **ნიკოლოზ კიტოვანია** ისეთ კარიერას იზამდა, რომ პირველი „მოსე მწერალი“ იქნებოდა ბიუროკრატულ-ჩინოვნიკური ატრიბუტებით და ერთ მშვენიერ დღეს სადმე სამაზრო კანცელარიაში წამოასკუპებდენ უფროსად.

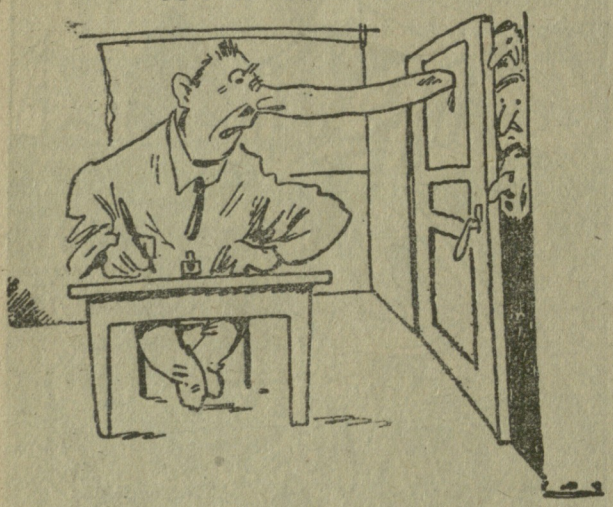

დიახ, ეს ასე იქნებოდა. ამისი ნიშნები საკმაოდ აქვს ნიკოლოზს.

მაგ. კაცი მოსკოვში ყოფილა; იქ შეუსწავლია „ორი ღერი რუსული“... ხოლო ეს „ღერები“ ისე გასჩხირებია ენაში, რომ კაცს გლეხებთან ლაპარაკი ქართულად უკვე ალარ ეხერხება. თანაც... საქმე იმაშია, რომ გლეხები მაინცდამაინც ვერ მიხვდებიან, როცა მათ კიტოვანია რუსულად შეურაცხყოფას აყენებს.

გლეხები ამბობენ: **„ეს პაჟალუსტა კაცი“ რად მოგვიყვანეს აქაო?!**

„მოლი“ კარგ რჩევას აძლევს ნიკოლოზს:

კიტოვან ძმაო კოლია —
თუ შენ ეს სწავლა გგონია,—
შენთვის მზად არის ნიჩაფი,
ზედ დაცხებული ქონია...

ქონი ნიჩაბზე იმიტომ არის „დაცხებული“, რომ შორს გადაისროლოს გადასაგდები საგანი (ამ შემთხვევაში კიტოვანია).

აწ ვნახოთ, თუ მოვა ბატონი მდივანი ჭკუაზე.

კოოპერატორი არტემი—ჯიბეში ფულის ჩამტენი

როდესაც ტობანიერის „ეპოს“ გამგე—არტემ ტაბიძე მივლინებაში მიბრძანდება (ის ხომ ხუთ თვეში 72 დღე მივლინებაშია), ასე ღიღინებს (რა თქმა უნდა ჩუმად, სხვების არგასაგონად):

ტობანიერის „ეპო“
ჩემთვის ხარ დაარსებული.
მივდი-მოვდივარ... ფულებით
ჯიბე მაქვს ამოვსებული.

ამ ღიღინის შემდეგ, არტემი ამოიღებს უბის (საიდუმლო) წიგნაკს და სწერს:

მივლინების (72 დღე)—228 მანეთი
საგზაო ხარჯები . .120 მ.
კომპენსაცია შვებულების მაგიერ 60 მან..
სულ ფულად 468 მანეთი.

კერძო ვაჭრებს მივყიდე:
თეთრუაშვილს ფართალი—67 მეტრი
„ „ კალოში—4 წყვილი

სოდა 55 პროც. მარილი 35 პროც. (ეს მან იცის თურას ნიშნავს).

ეს ციფრები კარგ ხასიათზე აყენებს არტემს, ღიმილით დახურავს უბის წიგნაკს, ჩაიდებს ჯიბეში და ისევ დაიწყებს ღიღინს:

ვიშ რა კარგია და მშვენიერი
ჩემი სოფელი ტობანიერი.
მისი ვარ დიდათ მე მადლიერი,—
ჯიბე მაქვს ფართო და განიერი.

მართლაც ფართო და განიერი ჯიბე ჰქონებია არტემს. ტობანიერის „ეპო“ ვერ შესძლებს არტემის ჯიბის ამოვსებას. გამგის ფართო და განიერ ჯიბეს, სჯობს „ეპო“-ს ჰქონდეს ფართო და განიერი კარები, რომლიდანაც ადვილად გამოვა არტემი.

გამგე! ბრძანებს: „გათავდა“... მიტკალი არ ათავდა

თუ „მდგომარეობა ჰქმნის შეგნებას“, სამაგიეროდ, შეგნებაც ჰქმნის მდგომარეობას.

ამის თვალსაჩინო ნიმუშია ჯგუფვაჭრობის (ქურდვაჭრობის არავის ეგონოს! თუმცაღა ეს სახელწოდება უფრო შეეფერება „ქუთაისის ვაჭრობას“), მალაზია, სადაც გამგედ არის... უკაცრავად, ბრძანდება, **ალ. მარგველაშვილი**, რომლის ბიოგრაფიულ ცნობებში ასე სწერია:

„ყოფილი ვაჭარი, კომბინაციებითა და პროტექციით შეძვრა ქუთვაჭრობაში, სადაც დაინიშნა მალაზიის გამგედ და ამხანაგობის გამგეობის წევრად“.

დიახ, მდგომარეობამ (კოოპერაციისა და სახელმწიფო ვაჭრობის გაძლიერებამდე) შეაგნებინა მარგველაშვილს, რომ „სჯობს დაჰკეტოს თავისი სავაჭრო“... ხოლო თავისი „მოხერხებამ“ და უმთავრესად პროტექციამ მას შეაძლებინა თავი ამოეჭყო იქ, სადაც ამჟამადაც ბრძანდება და...

და ამბობს: „ხალხს რად უნდა თეთრეული? მას არა აქვს მისი ჩაცმის უნარი. თეთრეული ესაჭიროება „საწყალ არისტოკრატიას“, (ე. ი. მის ამქრებს“...) ხოლო, როცა მომხმარებლები მას საყვედურით მიმართავენ:

— აკი ეხლახან მიიღეთ თეთრეული? —ის უპასუხებს:

— რა მივიღეთ. რაღაც ორი-სამი თოფი და ის უკვე გავანაწილეთ'

და მართლაც ანაწილებს თავისიანებში:

დვალაძეს (ყოფ. ვაჭარი)—**28 მეტრს; ლორთქიფანიძეს**—(მისი ბიძაშვილი) **43 მეტრს, მარგველაშვილს**—(მეორე ბიძაშვილი, ალბად მამიდან)— **50 მეტრს, ილიკო ბაქრაძეს** (ძველი ჩინოვნიკი)— **70 მეტრს; ერასტი ფხაკაძეს** (მეფის დროს „ნაჩალნიკი“) **60 მეტრს.**

ალბად ერთ მშვენიერ დღეს მარგველაშვილი მთელ მალაზიას გაანაწილებს თავისიანებში. რატომაც არა,— ყურადღებას მაინც არავინ აქცევს.

ვიანაწილებს, მაგრამ თუ რამე დარჩა გასანაწილებელი—(მანამდე გამოუყვანს წირვას).

ეროვნული ბიბლიოთეკა

უყვარს ნარდი, კარტი, ღვინით სავსე კვარტი

ეს სათაური ბევრისათვის შესაფრისია. ამიტომ თუ არ დავასახელოთ ამ შემთხვევაში ვისზე ვლაპარაკობთ, თავისთავზე არ მიიღებს რაკდენ ხელაია, თუმცალა თავისთვის მიხვდება, რომ ეს სიტყვები მასზეა თქმული.

რაკდენი სალხინოს თემის (სენაკის მაზრა) კოოპერატივის ნოქარია.

რაკდენი არ არის ბიუროკრატი და ვალაკიტჩიკი. მას არ უყვარს საქმის გაჭიანურება. ჰა, ამისი მაგალითები:

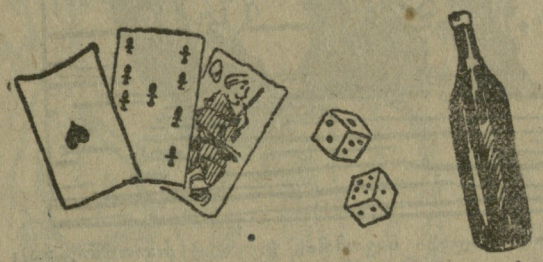

მაგ. თქვენ დაჰპატიჟეთ ის ქეიფში. სიტყვასაც არ შეგიბრუნებს, მაშინთვე დაჰკეტავს კოოპერატივს და თქვენთან წამოვა საქეიფოდ.

ან კიდევ: თქვენ გსურთ მასთან ნარდი ან კარტი ითამაშოთ. მიატოვებს დახლს, მუშტრებს და, გაგიწევთ თანაგრძნობას, ხოლო საყიდლად მოსულ გლეხებს, ასე ეუბნება:

დაიცადეთ, რა გაჩქარებთ?
ყველა მოკვდა ვინც იჩქარა..
თანაც ტყვილად მელოდებით..:
გაგვითავდა... არ გვაქვს, არა..

მართლაც სოფ. სალხინო—სალხინო ყოფილა მისთვის.

პრაქტიკა თუ ტაქტიკა

ჭიათურის მუშებმა დააწინაურეს აქვსენტი გაფრინდაშვილი. ის დაინიშნა ადგილობრივ კოლმეურნეობის განყოფილების გამგეთ.

მაგრამ აქვსენტიმ ქალაქის კეთილ-მოწყობას თავისი ბინის კეთილ-მოწყობა ამჯობინა და... საყვედურზე, ასეთ პასუხს აძლევს მუშებს:

— კაცო, ასე იმიტომ ვშვრები, რომ, ჯერ პატარა საქმიდან, ჩემი ბინიდან უნდა დავიწყო... შემდეგ, როცა აქედან პრაქტიკას შევიძენ, ქალაქსაც ყურადღებას მივაქცევ!-ო.

ასე იმართლებს თავს აქვსენტი, მაგრამ სხვებს ეს არ სჯერათ და ამბობენ:

— ეს მისი ტაქტიკაა. გაფრინდაშვილმა იცის, რომ იქედან მალე გაფრინდებაო.

„ჩვენ ფულები გვჭირია,—და სამარხი ძვირია"

ბანძაში არის ებრაელთა სასაფლაო, რომელსაც ეპატრონებიან აჯიშვილები. ერთი სამარხი ღირს 50 მანეთი.

ნიუ-იორკში, სადაც სახლების სახურავებსაც კი ყიდულობენ ზედ ახალ სართულის ასაგებად; სადაც ყოველი მტკაველი მიწა ფასი ღირს,—იქაც არ ექნება მიწას ასეთი ფასი.

აჯიშვილებმა იციან, რომ მიცვალებული უნდა დაიმარხოს, სხვა ჩარა არ არის,—და ამიტომაც ეწევიან ასეთ სპეკულიაციას.

ამას წინად ასეთი ამბავი მომხდარა:

დამარხეს მიცვალებული. აჯიშვილებმა მიიღეს ფული.

საღამოს დაითვალეს და აღმოჩნდა, რომ 50 მანეთს აკლდა ორი მანეთი. (სამმანეთიანი ხუთმანეთიანად მიეღოთ).

მივარდენ მიცვალებულს და დაუწყეს სამარიდან ამოთრევა.

— აი, შენ მატყუარა და ავაზაკო! ორი მანეთი დაგვაკელი. ეხლავე შეავსე ხუთ თუმნად, თორემ აქედან დაიკარგე! — შესძახეს მიცვალებულს აჯიშვილებმა.

მიცვალებული ღარიბი ებრაელი იყო.

შეშინდა საწყალს და ცრემლებით შეევედრა აჯიშვილებს:

— ჩემი რა ბრალია, მეტი არა მაქვს!

— ჩვენი რა საქმეა, რომ შენ მეტი არა გაქვს! თუ ეხლავე არ მოგიცია ორი მანეთი, მაქედან ამოგიღებთ.

— კაცო, ეხლა არა მაქვს, თქვენც მოხვალ იმ ქვეყნად და იქ გადაგიხდი პროცენტით!—ევედრებოდა მიცვალებული.

— „ხვალინდელ ქათამს დღევანდელი კვერცხი გვირჩენია!!!.—არ იშლიდენ თავისას აჯიშვილები.

— თქვე კაი კაცებო, ხუთი თუმანი რომ მქონებოდა, ერთანს კიდევ ვიცხოვრებდი. სად წავიდე ეხლა მე! ქუჩაში ხომ ვერ დავიმარხები! გაგონილა ასეთი უსამართლობა!—გაცხარდა მიცვალებული!—თავი გამანებეთ, თორემ დავუძახებ ბანძის აღმასკომს და განახვებს სეირს!

— რას იმუქრები, შე გაჭირვებულო!? ცოცხალი იყავი და, არაფერი შეგეძლო,—მკვდარი ხარ და, ჩვენთან რას გახდები??! აღმასკომის იმედი ნუ გაქვს. ამდენი ხანია ჩვენ ასე ვახდევინებთ მიცვალებულს, მაგრამ აღმასკომს ერთხელაც არაფერი უთქვამს. მას ამისი დარდიც არა აქვს!

— კი, მარა ასეთი სიძვირე გაგონილა?— უკვირდა მიცვალებულს.—ორ არშინ მიწაში ხუთი თუმანი?

— ვაი, შენს პატრონს! ამიერიდან ამის მეტი არაფერი გჭირია, და ესეც გეძვირება?!

— თავი დამანებეთ. კაპეიკის მოცემა არ შემიძლია, რადგან არა მაქვს! რაც გინდათ ის ჰქენით!—და გაბრაზებული მიცვალებული ისევ ჩაწვა საფლავში.

— მოგიკვდეს აჯიშვილები, თუ მანდ ერთ წელიწადზე მეტი გამყოფოთ. სხვას მივყიდით მაგ სამარხს და ნახავ თუ მან არ გაგაგდოს მანდედან!—დაემუქრენ აჯიშვილები მიცვალებულს და ერთი მაგრადაც შეუკურთხეს.

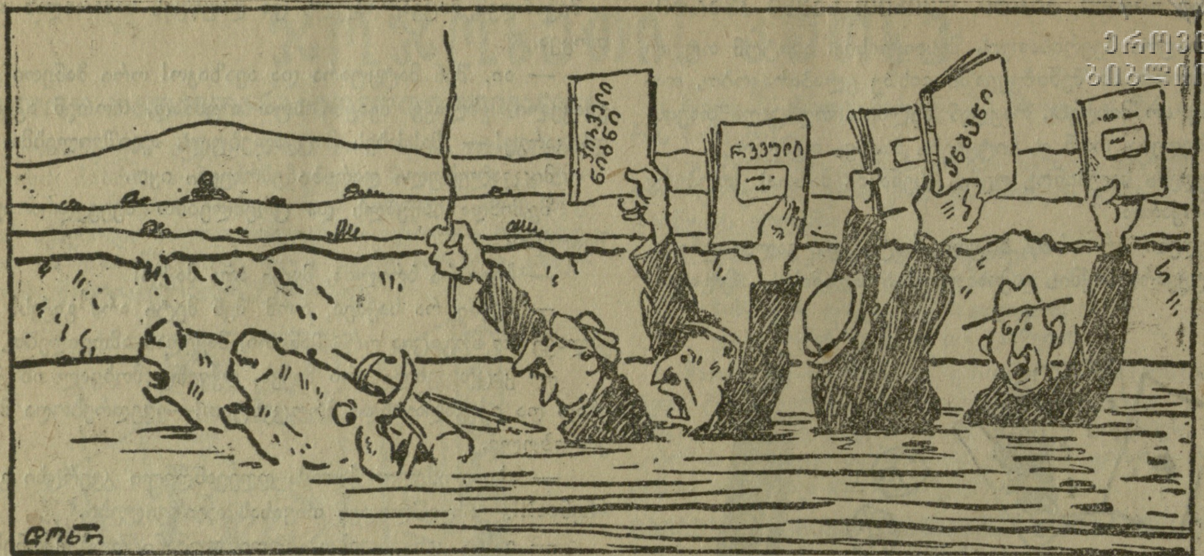

ეს მდინარე არ გეგონოთ. ეს გახლავთ გამდინარებული ტალახი ნაგომრის (გურია) რაიონში. რაც შეეხება მგზავრებს, ისინი მასწავლებლები გახლავთ დათავგანწირულად მისცურავენ სკოლისაკენ... თუ გასცურეს.

ნდობამ გადამაცდინა

ვიღაც აღელვებული შევარდა ხრესილის რაიონის სამილიციო კომისარიატში და შესვლისთანავე მორთო ყვირილი:

— არიქა, მიშველეთ, მომეხმარეთ-

— რა იყო? რა ამბავია?! — შეეკითხა მას მილიციის უფროსი ამხ. ვარლამ ჩოგოვაძე.

— მე გახლავართ სოფ. რგუნის კოოპერატივის ნოქარი. დღეს მიმქონდა გამგეობისათვის ჩასაბარებლათ ფული და... დამეკარგა.. არა, კი არ დამეკარგა... არა, არა, არც მოუპარიათ, ყაჩაღები დამეცენ და წამართვეს...

მილიციაში სასწრაფოდ შეუდგენ ოქმის შედგენას.

— თქვენი სახელი და გვარი?

— გერესიმე მინდიაშვილი.

— პროფესია, თანამდებობა?

— ნოქარი.

— რამდენი დაჰკარგეთ?

— შვიდას... ცხრაასი მანეთი ბატონო.

— რა არის შვიდას ცხრაასი მანეთი? სწორად სთქვი, რამდენი დაგეკარგათ?

— ცხრაასი მანეთი, ბატონო.

— ბატონოს ნუ ხმარობთ, ამხანაგო სთქვით. სად დაგეკარგათ?

— გზაში, ბატ... ამხანაგო.

— ვინ წაიღო? — მგონია ყაჩაღმა, ბატონო, რაცხა ისე ეტყობოდა რომე კაი კაცი არ უნდა ყოფილიყო, ნახშირით ჰქონდა მთლათ სახე შეთხუპნული. ჩამალულიყო ბუჩქებში, და გაუსწორდი მის საფარს თუ არა, ისკუპა იქედან და ჩემ წინ წამოიჭიმა. „აწიე ხელები ზევით" — დეიღრიალა და უქნა ჩემსკენ ორ არშინიან თოფს ტუჩი. წავხდი კაკალი კაცი და ჩახანჯალებულ - ჩალეორველებული კაცი მევიდა, წამართვა პორთფელი, რომლებშიდაც ფული მქონდა და გოუდგა გზას...

— იგებ დაგეკარგა და აღარ გახსოვს?.

— რავა არ მახსოვს, ჩემი თვალით დავინახე — თუ როგორ წამართვა ფულიანი პორთფელი.

— მაშ წავიდეთ და დავათვალიეროთ შემთხვევის ადგილი.

მეტი რაღა ჯანი ჰქონდა — გერესიმე გაყვა მათ, და მიიყვანა იმ ადგილას, სადაც „ყაჩაღებმა" მას ფული მოსტაცეს.

მაგრამ აგერ ქვის ქვეშ პორთფელის ნაწილი მოსჩანს, გადასწიეს ქვა და, ჰოი საკვირველებავ! — აგერ პორთფელი, რომელიც გერესიმეს „ყაჩაღებმა წაართვეს". გერესიმე დაიბნა, არ მოელოდა ამას..

— ალბათ დარჩენიათ იმ მამა.. წამოიძახა „გახარებულმა" გერასიმემ. გახსნეს და აღმოჩნდა რომ პორტფელში 500 მან. მეტი არაფელია.

— აკი 900 მანეთი იყოო? — შეეკითხა ვარლამი.

—რა ვიცი, მაშინ მართლა 900 მანეთი იყო, მარა 400 მათ წაუღიათ!

მიხვდენ თუ ვინ წაიღებდა 400 მანეთს, ან პორტფელი ვის „დარჩებოდა" და გერასიმეს „ვირის აბანოში" უკრეს თავი..

— ეჰ! ნდობამ გადამაცდინა, ნდობამ! რასაც ვეტყოდი გამგეობას, ყველაფერს მიჯერებდა და მის შემდეგ, რაც მე იქ ვმსახურობ, ერთხელაც არ გაუკეთებია რევიზია ჩემთვის. რა მეგონა თუ ასეთი ნდობით აღჭურვილ კაცს ამ პატარა იშკილს არ დამიჯერებდნენ?!

ისევ ის.

მესტვირული

ისევ მოვნახე გუდუნა,
მოვამბი სტვირი ჭრელია,
ლანჩხუთში გადავგლიჯინდი,
ამოვიწიმინდე ყელია.
სალამი, თქვენი გლეხკომო.
იმედო დაჩაგრულისა.
მგონი, ფინანსი გაკლია.
მოშუშებული წყლულისა.
დროა დაჭიმოთ კუნთები,
საქმე მონახოთ შორია:
შინ ყვერულს ყველა დაიჭერს.
ვით ოთაანთის ქორია.
ეპოს სტუმარი გახლავართ,
საქმე მაქვთ მეტადდიდია:
ჩვენი სმა-ჭამა, ცმა-ხურვა
გიორგის ზურგზე ჰკიდია.
საქონლის განაწილება
არვისგან დაეწუნება.
კანონი არის ყველაზე
როგორც გაუქრის გუნება.
ხან ხინკილდება დუქანი
ხან კი მოგვიდის გვიანი.
ბოლოს კი მაინც ურჩება
ბალანსი მომგებიანი.
ბანკო, გლეხობის ჯანღონევ,
წალება მიგვიხარია.
მარა ოხერი გადახთა
ზორი და შესაზარია.
განა, ჩვენც არ გვწყენს საწყლებსა.
პირი რომ გაგვიფუჭდება.
მართალი არის, ხანდახან,
კოტრატი რომ გვიფუჭდება.
უცებ მოგვისპეთ კრედიტი,
ბევრი წევრები ტრიალებს,
აღმასრულებლის ფურცლები
ასობით მიმოფრიალებს.
ალმასკომს თავს არ შევაწყენ
მეტის მეტისა ქებითა:
ნეტავი, სულ არ გიმზირდე,
შენი წამხთარი გზებითა.
აღარც გაზეთის გესმიან,
არც წყევლა, არცა გინება...

შხანკოლა —

წნორის-წყალი

ადგილობრივი ელმწერალი:—თუ კაცი ხარ, ეს კალამი საჩქაროდ მომიპირე, თორემ სხვა კალამი არა გვაქვს და, მოვცდები.

ძველებურს არ ივიწყებს

„ეჭიმი არტემ ახვლედიანი თავისი ბინის გაფართოების მიზნით სახლში უვარდება მეზობლებს“.

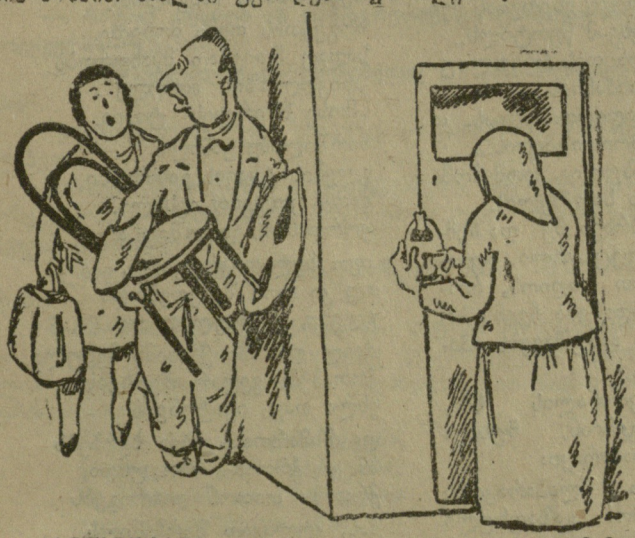

ახვლედიანი (ცოლს):—აბა, ყოჩაღად იყავ. მეზობელი ქალაქში მიდის და მის მოსვლამდე თუ არ ჩავსახლდით მის ბინაში, —ხომ ხედავ ისე არაფერი გამოდის.

მიგაძვითი პოეზია

დალამდა უკვე. მზე ამოდის დასავლეთიდან.
ჩაი ადულდა სამოვარით უკან ქუხნაში
რა მიეცი დღეს გირვანქა ბულკის სუხარში?
შენ შავ თვალებავ, ეგ თეთონი რამ დაგისივა?
მატარებელი განწირული ნეტავ რას კივა?
სახლის პატრონი მეეზოვე კუროს უჩივა:
არ მიმიღია მოსკოვიდან უურნალი „ნივა“.
აქლემივით მაღალი ხარ, შენ აშტრაფინა,
შენ სილამაზეს დაიწუნებს ნეტავი ვინა?
გუშინ სევდებმა საბურთალო გადაირბინა...
მაკომ ბინისთვის მაგრად ყეყა მაკლერი ნინა.

ალ. გვინჩი.

საშუალება

ა.ს.ე.ტ.ეხნ.
სამსახურის
ბ-ბ-ბ-

რადიო სოფლად

(თანამედროვე თემაზე)

სოფლის გლეხობა ადგილობრივ კლუბში შეკრებილია. მოხსენებას რადიოს მნიშვნელობის შესახებ აკეთებს ქალაქიდან ჩამოსული კაცი, რომელსაც დავალებული აქვს სოფელში მოაწყოს რადიო მიმღები აპარატი, კრებას თავმჯდომარეობს ერთ ერთი გლეხი.

კრები თავ-რე. (ზარს რეკს)—აფხანიკებო, დამწყნარდით, რავა დაბრიუალობთ ინდოურებივით... კრებას გახსნილად ვხსნი... სიტყვა ეძლევა აფხანიკ მივლინებაძეს.

მივლინებაძე: (სერიოზული პოზით და მაღალ ფრაზებით) — ამხანაგებო! რადიო-ტეხნიკის უკანასკნელი სიტყვაა. ეს პატარა აპარატი, რომელსაც თქვენ ხედავთ თავისი ტეხნიკური აგებულებით და კონსტრუქციით დიდ სირთულეს არ წარმოადგენს, მაგრამ თავისი ესქსტრაორდინალური მოვლინებით თანამედროვე ყოფაში იძლევა მეტად ფენომენალურ შედეგებს, რაც დიდ მომავლის პერსპექტივებს გვიშლის წინ. აქ საჭიროა ისეთი აპერცეპცია...

1-ლი გლეხი. იმე, ბოშო, რომელ ენაზე ლაპარაკობს ეს კაცი თუ იცით!?!

მე-2 გლეხი: გაფუჭებული კაცი ვიყო, ერმალოზ ჩემო, თუ რამე მესმოდეს... ვინცხაა ანგლიჩნურად ლაპარაკობს, მარა ამ ქართულსაც რო ურევს შით ხანდახან! (გლეხებში ჩოჩქოლია: „ვერაფერი გავიგეთ, ქართულად ილაპარაკეთ").

თავ-რე (ზარს რეკს) რა ამბავია, კაცო, რავა ბატებივით აყაყანდით, აფხანიკებო დაწყნარდით, ნუ მომჭერით თავი ამ პატიოსან კაცთან: დედა, დედა, ქე არ გამომისვეს დანა კისერში... აპატიეთ, აფხანიკო მივლინებაძე, გაუნათლებელი ხალხია... (ხალხს) დამწყნარდით, კაცო, დამწყნარდით....

მივლინებაძე: (განაგრძობს მოხსენებას) — ამრიგად ამხანაგებო, მე ვფიქრობ, რომ თქვენ საკმაოდ გაერკვიეთ რადიოს მნიშვნელობაში... საქმე იმაშია, რომ საერთაშორისო მდგომარეობის სიტიუაცია არ იძლევა იმის საშუალებას, რომ რადიოფიკაცია ფართოდ გავშალოთ სოფლის მეურნეობაში... თქვენ კარგად იცით, რომ კელოგის პაქტით არ სწყდება მშვიდობიანობის საკითხი: სწორედ ამიტომ, არის, რომ ჩვენი ხელისუფლება დიდ ყურადღებას აქცევს ქიმიის განვითარებას... ქიმიზაცია, ავიაცია და ბოლოს დაბოლოს მელიორაციაც სამხედრო საომარ ძალთა განმტკიცების საშუალებათა ექვივალენტებია. რას ნიშნავს ეს?!. თუ ჩვენ ექსპერიმენტალურ დეტალიზაციის საშუალებით...

მე-3 გლეხი: (სიტყვას აწყვეტინებს) — მეიცა, მეიცა ერთი, თუ ღმერთი გწამს, კაცო, რო მოუშვია გრამაფონივით და რაცხას რომ ღერღავს, ჩვენ რა შუაში ვართ აქანა? არა, მე შენ გეკითხები: ჩვენ აქ ვირები ვართ თუ ბატები? (გლეხებში ჩოჩქოლია).

თავმ-რე: (გამუდმებით რეკს ზარს, ძალზე შეწუხებულია) აფხანიკო ნიკო, მღუპავ, კაცო!?. რატომ მარცხვენ ამ ადამიანთან? დამწყნარდით, აფხანიკებო, დამწყნარდით...

ისევ მე-3 გლეხი: რას ქვია, კაცო, დაწყნარდით!?.. თუ მოხსენებაა, მოხსენება იყოს, თვარა და სისტიკინი მაგის საქმეს; აქ ბატები ხომ არა ვართ, რომ მასხრად გვიგდებს...

თავ-რე: აფხანიკო ნიკო, მე შენ გეუბნები — ხელს ნუ გვიშლითქვა, ბატები ხართ თუ ინდოურები, ეს სულ ერთია... (მივლინებაძეს) — განაგრძეთ, აფხანიკო.

მივლინებაძე: (განაგრძობს) — მე იმის თქმა მინდოდა, ამხანაგებო, რომ არ კმარა მარტო პასიური დამოკიდებულება ინდივიდუალურ აღნაგობით კულტურულ რევოლიუციისადმი. საჭიროა მეტი აქტივობა... რადიოფიკაცია, მელიორაცია, კანალიზაცია, იმპროვიზაცია და ჩაის პლანტაცია: — აი, უმთავრესი ამოცანა, რომელიც მოითხოვს დიდს ენერგიას ჩვენის მხრივ... მე აქ ვსვამ წერტილს..

— გაუმარჯოს ჩინეთის რევოლიუციას და თესვის კამპანიას.

— გაუმარჯოს რადიოფიკაციას, კანალიზაციას და იმპროვიზაციას...

(გლეხობა გაჭარებულია, რომ მომხსენებელმა გაათავა სათქმელი).

თავმ-რე: პრავა, პრავა, მე და ჩემმა ღმერთმა, მალადეც...ახლა, აფხანიკებო, მოვუსმინოთ რადიოს, რომელიც პირველად იდგმება ჩვენს სოფელში. (მონტიორი აამუშავებს აპარატს).

მოისმა ინტერნაციონალის ხმა, გლეხები ფეხზე დგებიან. მუსიკა მისწყდება. ისმის ლაპარაკი:

— ალლო, ალლო. ლაპარაკობს ტფილისი. ამხანაგებო! გაზაფხული უკვე დადგა... დაიწყო გაზაფხულის თესვა.. ჩვენი პარტიის ლოზუნგი — რომ არც ერთი ნაკვეთი მიწა არ დარჩეს დაუთესავი — უნდა ღრმად ჩაინერგოს ყოველმა პატიოსანმა მშრომელმა გლეხმა... სათანადო ორგანოებმა უკვე გამოგზავნეს სოფელში უამრავი სათესლე მასალა: ხორბალი, სიმინდი და სხვ. ამხანაგებო, გლეხებო, ეცადეთ რაც შეიძლება უფრო გაწმენდილი და გადარჩეული სათესლე დასთესოთ.. უნდა გახსოვდეთ, რომ მოსავლიანობის ზრდა არ არის დამოკიდებული მარტო სათესი მიწების სივრცეზე, აქ დიდი მნიშვნელობა აქვს გაწმენდილ თესლსაც. ამ დღეებში თქვენი სოფელი მიიღებს დამატებით ათას ფუთ სიმინდის თესლს...

ალლო, ალლო, ლაპარაკობს ტფილისი. მოხსენება თესვის კამპანიის შესახებ დამთავრდა... 5 წუთის შემდეგ, მოისმინეთ კონცერტი. (გლეხობა აღტაცებულია; ზოგი გაკვირვებულია).

მე-5 გლეხი: — სიზმარში ვარ, თუ ცხადში მითხარით, ვინმემ... რაფერ კაცივით ლაპარაკობდა ეს ტრუბა.

— **კომკავშირელი:** სიზმარი კი არა და ის არ გინდა! სწორედ ეს გახლავთ რადიო. ხომ გაიგონე ტფილისიდან გველაპარაკებოდენ. სიმინდი გამოუგზავნიათ ჩვენთვის.

მე-6 გლეხი: — კი მარა ის კაცი რას ყაყანობდა წეხან... აი, თურმე რაში ყოფილა საქმე!

რადიო- ახმაურდება. მოისმინეთ სიმღერის ხმა. იწყება ნამდვილი კონცერტი.

თავქარიანი.

არგვეთი

(შორ. მაზრა)

ტარტაროზო, მიიღე.
ჩემსგან წრფელი სალამი.
მასთან გთხოვთ მოისმინო
ჩვენი ჭირი,ვარამი.
შენი ბასრი ჩანგალით.
არგვეთის თემს მოხედე,
სადაც მდივნად მსახურობს
„ნიკოლოზის მოხელე".
„მოსე მწერლის" ტიპია.
ხარშილაძე ვასილი.
გლეხის ტყავის გამძრობი,
მხთი ცოდვით ავსილი.
ჟორდანიას დროშიც არ
იყო ხელ-დაკრეფილი,
თუ კი რომ შეხვდებოდა
გლეხი, გასაყვლეფელი.
ძველ დროში ქრთამს ჩვეული,
ქრთამებს ველარ ახერხებს;
ეხლა თავს იკატუნებს
და მიმართავს სხვა ხერხებს
ან კი ქრთამი რათ უნდა,
ქრთამს თითონ დაარიგებს
მას, კულაკად შერჩენილს,
თუ არ გაალარიბებთ.
შავი სიის მაგიერ,
ღარიბებში სწერია,
ღამქაშების წყალობით
ჩაგარი აქვს წელია.
კაი დიდი ჭიქებით
უყვარს ღვინის დალევა,
და შემდეგ კი დესერტად
სუფრის არევ-დარევა.
დროის გადაბრუნებას
ის სულ არ შეუცვლია,
შერჩა გლეხობისათვის
რაც ტყავი გაუძვრია,
ალმასკომში ბრძანდება
„დრო მოჭმული ხატივით".
გლეხებს ის დრო გონიათ,
რომ უცქერდენ პატივით.

მორიელი.

ცნობათა მიღება

მთაგორელს (სად. გრაკალი). პირიქით, ჩვენ გვგონია, რომ თქვენ უფრო „მოსაცხები“ ხართ, ვიდრე მიკიტანი ვასუა, რომელიც

ბოთლ ღვინოსა სამ აბაზად გვიფასებს;
ღვინოს ბოჭკებს ღვინო-ნარევ წყლით ავსებს.

ალბად თქვენ „ლოთობის დამხმარე საზოგადოების“ წევრი ხართ; ხოლო მიკიტანი ვასუა გამოდის ლოთობის წინააღმდეგ, რადგან ის ღვინოში წყალს ურევს (თუ, პირიქით, წყალში ღვინოს ურევს!). წყალნარევი ღვინო, ანდა ღვინო-ნარევი წყალი ერთერთი კარგი საშუალებაა ლოთობის წინაღმდეგ ბრძოლის წარმატებით საწარმოებლად.

ყოველივე ამის შემდეგ, საკვირველია, ასეთი ღვინო როგორ ათრობს მაქაურ რკინისგზელებს. ალბად არც ისე წყალნარევია ვასუას ღვინო.

ირაკლის. ნუ ელოდებით. არ დაიბეჭდება.

ჭინჭრაქას. ეს ისეთი „გადაღეჭილი“ კერძია, რომ არავინ მიიღებს, მით უმეტეს—ტარტაროზი.

კირკაჟს (ოზურგეთი). არ გამართლდა თქვენი იმედი: **„ამ ორ მასალაში, თუ ორივე არა, ერთი მაინც კი ივარგებს... და თუ ორივემ ივარგოს, მაშინ ერთი შემდეგ ნომერში გაუშვით“-ო.**

საქმე კარგად ყოფილა, თუ კი თქვენს თეატრს:

ადგილი აქვს ორასი
და ბილეთი ათასი.

„გავარდას“ (სოხუმი). თქვენ გვწერთ, რომ:

ცხრაწლედის მოწაფეს—გიორგი ნიკოლაიშვილის წელზე ჰკიდია ვეებერთელა რევოლვერი. ჩვენ შეკითხვაზე:

— რატომ ატარებ ამ დამტვრეულ და ცარიელ რევოლვერს?—გვიპასუხა:

— მასწავლებლის დასაშინებლად და არა მოსაკლავად!

როგორც სჩანს უკვე საკმაოდ დაუშინებია მასწავლებელი.

რა თქმა უნდა, რომ მოწაფეს ასეთი საქციელი დაუშვებელია და ისიც ეხლა, როცა ერთა ლიგა ამდენს გაჰკივის განიარაღებაზე.

ალბად ამის შემდეგ მაინც მოხდება მისი განიარაღება.

ბ-მე-შე-ლიას (სამტრედია). თუ კი არ გვატყუილებთ და ეს წერილი მართლაც „უკანასკნელი წერილია“, ჩვენ ნიშნად მაღარიჩის გადახდისა, ვათავსებთ მის ერთ ადგილს:

მშვიდობით და გამარჯვება,
გილოცავთ გზას ბედნიერსა.
მე მივდივარ და გშორდებით
ველარ გვიხილავთ აწია.

ამ სიტყვებმა ისეთ ხასიათზე დაგვაყენა, რომ კინაღამ ტირილი დავიწყეთ, მაგრამ ლექსთა წყობამ და რითმებმა სიცილი აგვიტეხეს.

პრიმას. ჩვენ რომ ასეთ ლექსებში გონორარს ვაძლევდეთ,—ვარდენ ღვანკითელსავით მდიდარი კაცი საქართველოში არ იქნებოდა.

„პომპოლიკს“ (ასკანა, გურია): —კარგი საბჭოს წევრები ყოფილან, კარგი მაგათ (ისიდორე და ანტონ) მოუვათ. საბჭოში გასვლაა ძნელი, თორემ გამოსვლა ადვილი საქმეა. მონათვლა მაგათ ესაჭიროებათ, და არა მაგათ პატარა შვილებს.

მოხალისეს: თქვენ გვწერთ:

უკანსკნელ თხოვნით მოვალ,
მოიძულეთ ორი სიტყვა,

რაფერ უნდა მოვიქცე, რომ მუშკორობა როცა მინდა.

აი, ამ წერილის მაგიერ, რომ ადგილობრივ ჭირ-ვარამზე დაგეწერათ და აგინიშნავთ რამე ნაკლი, —ეს იქნებოდა მასალა.

ფიშტოს (ჩოჩხათი): ვერავის დააშინებს და გამოასწორებს თქვენი „ფიშტო“, თორემ ჩვენ სიამოვნებით დავბეჭდავდით თქვენს ლექსებს.

ნუ თუ „ტარტაროზი“სათვის უფრო მოზრდილი ვინმე ვერ აღმოაჩინეთ თქვენში, რომ წაფრენიხართ ალმასკომის დარაჯს:

ალმასკომში გვყავს დარაჯი,
მას არ უყვარს წყალზე წასვლა,
დავალებას თუ აპირებ
ის დაიწყებს გარედ გასვლას.

გულთმისანი ყოფილა, რომ წინასწარ გებულობს „ბატონების“ წყურვილს.

„კომ-ისტს“ (ხონი) საკვირველია თქვენი საყვედური ირაკლი ბულეიშვილისადმი:

ძველად იყო მეარღანე,
შემდეგ გახდა მიკიტანი;
ჩარჩობა რომ მიატოვა —
სულ არ არის დიდ ხანი.

როგორც სჩანს ამ კაცს დიდი წინმსვლელობა ეტყობა... მაგრამ, უკაცრავად:::

დღეს განაგებს მუშკოოპის
ღვინის სარდაფს დიდებულად:
თავისს ამქრებს ხშირად ათრობს,
პატივსა სცემს მეგობრულად.

აკი გაგვიკვირდა ზევით ამ კაცის გამოსწორება! თურმე ვცდებოდით.

ტინტილას გვწერთ, რომ—შარშანაც აგზავნიდით წერილებს ჟურნალში მოთავსებულად, მაგრამ არ იბეჭდებოდაო... მას შემდეგ ბევრი ხანი გავიდა და ალბად ეხლა უკეთესად ვიცი წერა, ამიტომ გთხოვთ დამიბეჭდოთ ჩემი მეცნიერული გამოკვლევა: **მოსახლეობასთან ერთად იზრდება დედა-მიწის ტერიტორია მიწა და წინ მიდის მზისაკენო.**

თქვენი წერილიდან ნათლად სჩანს, რომ თქვენ შარშანს შემდეგ ერთი ნაბიჯიც ვერ გადაგიდგამთ წინ.

ძილგატეხილს. ლექსზე უფრო თქვენი წერილია ჩვენდამი მოწერილი სასაცილო:

როცა ამ ლექსის წერას მოვრჩი, ცოლს გამოელვიძა და ბარემ სამჯერ მითავაზა გვერდებში წიხლი—რატომ ამდენ ხანს არ დაეგდებიო. იმედია, ამას მხედველობაში მიიღებ, ამხ. ტარტაროზო, და დამიბეჭდავთ ამ ლექსს, რომლის წყალობითაც გვერდები ეხლაც დალილავებული მაქვს.

ჯერ თქვენ შეასრულეთ ჩვენი თხოვნა: სთხოვეთ თქვენ ცოლს, რომ ასეთი ცუდი ლექსის დაწერისათვის ჩვენს მაგიერ მან გითავაზოს კიდევ სამი მუშტი.

შუშს. ჭკვიანი კაცი ხართ; იცით სადაც იქნება თქვენი მასალა და ამიტომ **„ათვალიერებთ უწინარეს ყოვლისა მე-15 გვერდს, სადაც იბეჭდება „ცნობათა მიღება“.**

ქიკჭიკას: ტყვილად გიხარიათ:

გაზაფხული მოდის —
და მეყოფა ბლუზა.
გაზაფხული მოდის,—
გოდრით მოაქვს მუზა.

ჩვენც უფრო მეტი მარაგით ვამზადებთ ჩვენს უფსკერო გოდრებს, რომ შემდეგ კრიზისი არ დაგვიდგეს. მართლაც და ბევრი დაიწყებს თქვენსავით პოეტობას.

განმარტება:

ჟურ. „ტარტაროზი“-ს № 195-ში მოთავსებული **ბრალდება ამხ. ბენიამინ თავდიშვილის** მიმართ, თითქოს ამ უკანასკნელს, კოოპერატივიდან გაეტანოს პური გარდაცვლილი მამის ქელეხის გადასახდელად და მამა საეკლესიო წესით დაესაფლავებინოს, **არ შეეფერება სინამდვილეს.**

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ესეც ილოვის აპარატის „სიჯანსაღისათვის“

აი, გამგე, რომელსაც თამამად შეუძლია გაიმეოროს საფრანგეთის მეფის ლიუდოვიკ მე-16-ის ცნობილი ფრაზა, მხოლოდ დროისა და გარემოების მიხედვით ცოტა შეცვლილი, აი ასე: „აპარატიც“—ეს მე ვარ!

კოლიგრაფტრესტის მე-5 სტამბა. კამოს ქ., № 68.